

ZAHTJEV
ZA ODLUČIVANJE O POTREBI IZRADE ELABORATA ZA PROJEKAT
„FUNKCIONISANJE AUTO SERVISA, NA DIJELU KATASTARSKE PARCELE
BROJ 505 KO NEDAKUSI, OPŠTINA BIJELO POLJE“, NOSIOCA PROJEKTA
„AUTO REFINISH“D.O.O. BIJELO POLJE

Nikšić, april 2024. godine

SADRŽAJ

1. OPŠTE INFORMACIJE.....	3
2. OPIS LOKACIJE.....	4
3. OPIS PROJEKTA.....	24
4. VRSTE I KARAKTERISTIKE MOGUĆIH UTICAJA PROJEKTA NA.....	35
ŽIVOTNU SREDINU	35
5.OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU.....	38
6.MJERE ZA SPRJEČAVANJE, SMANJENJE ILI OTKLANJANJE.....	40
ŠTETNIH UTICAJA	40
7. IZVORI PODATAKA.....	46
PRILOG ZAHTJEVA.....	48

1. OPŠTE INFORMACIJE

a) **NOSILAC PROJEKTA:** „AUTO REFINISH“ D.O.O. BIJELO POLJE

REGISTARSKI BROJ: 5-0892653/001

MATIČNI BROJ: 03265862

ŠIFRA DJELATNOSTI: 4520 ODRŽAVANJE I POPRAVKA MOTORNIH VOZILA

ODGOVORNO LICE: SAFET MUŠOVIĆ

ADRESA: NEDAKUSI B.B.; BIJELO POLJE

KONTAKT OSOBA: SAFET MUŠOVIĆ

BROJ TELEFONA: 068 496 805

E-MAIL: mirela.musovic2020@gmail.com

b) **NAZIV PROJEKTA:** „FUNKCIONISANJE AUTO SERVISA, NA DIJELU KATASTARSKE PARCELE BROJ 505 KO NEDAKUSI, OPŠTINA BIJELO POLJE“, NOSIOCA PROJEKTA „AUTO REFINISH“ D.O.O. BIJELO POLJE

LOKACIJA: DIO KATASTARSKE PARCELE BROJ 505 KO NEDAKUSI, OPŠTINA BIJELO POLJE

ADRESA: NEDAKUSI B.B, BIJELO POLJE

2. OPIS LOKACIJE

Sekretarijat za urbanizam, stambeno-komunalne poslove i zaštitu životne sredine, Opštine Bijelo Polje, donio je rješenje broj: Up.br.032-361-04/6-187/1 od 14.12.1998., kojim se odobrava Mušović Dzaferu iz Bijelog Polja, izgradnja poslovnog objekta limarske radnje gabarita 9,00 x 8,50 m, ukupne površine **76,50 m²**, spratnosti Pr + o, na dijelu katastarske parcele br. 505 KO Nedakusi, Opštine Bijelo Polje,

Predmetna lokacija se nalazi na dijelu katastarske parcele br. 505 KO Nedakuse, Opština Bijelo Polje, prema listu nepokretnosti 967 – izvod, izdatim od PJ Opština Bijelo Polje i u vlasništvu je Mušović Safeta, u obimu prava svojine 1/1.

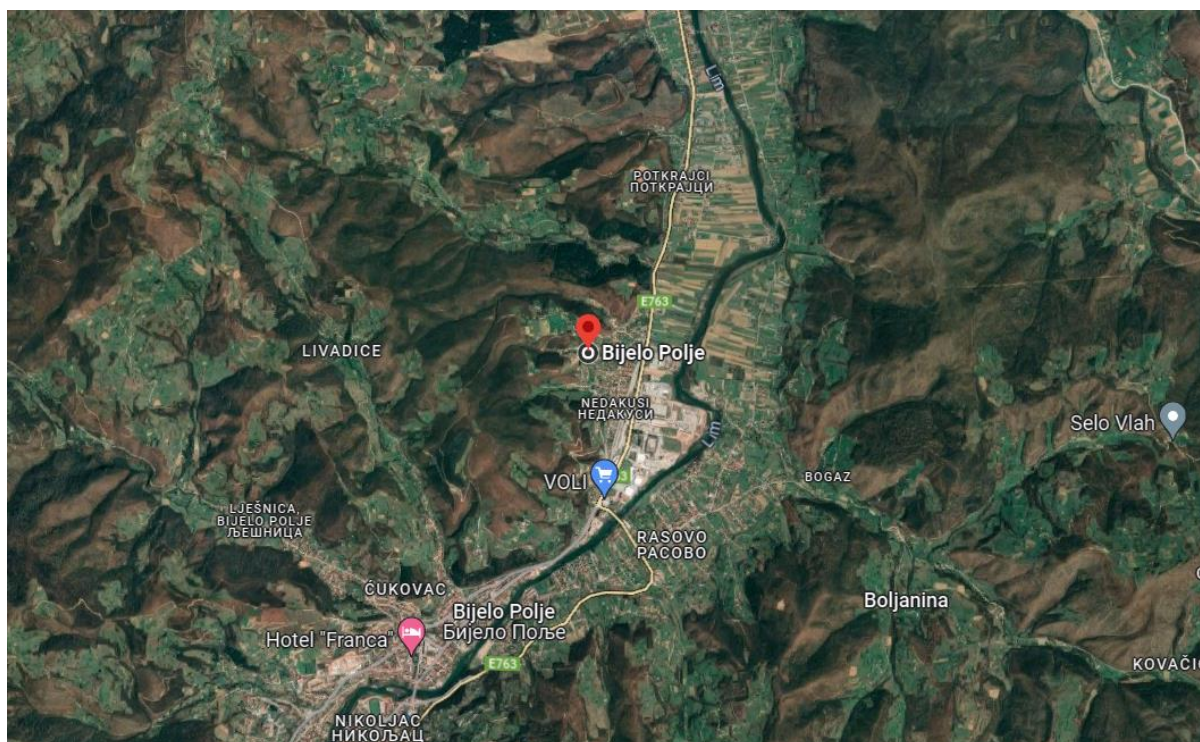
Predmetna lokacija je porodično imanje porodice Mušović. Porodične kuće porodice Mušović nalaze se uz predmetni poslovni objekat limarske radnje i na udaljenosti od 30 m od predmetnog objekta i prve su naseljene porodične kuće predmetnom objektu..

Na predmetnoj lokaciji nema površinskih tokova.

Predmetnu lokaciju čine livadske i voćarske kulture.

Predmetna lokacija se nalazi van zone vodoizvorišta i ista ne pripada zaštićenom području.

Na predmetnoj lokaciji nijesu registrovana nepokretna kulturna dobra. Uvidom u raspoloživu dokumentaciju utvrđeno je da na lokaciji nema vidljivih ostataka materijalnih i kulturnih dobara koji bi ukazivali na moguća arheološka nalazišta.

Sl. 2.1. Položaj lokacije na Google maps

Sl. 2.2 – 2.5. Najbliži porodični objekti

Sl. 2.6. Predmetni objekat

a) Postojeće korišćenje zemljišta

Sekretarijat za urbanizam, stambeno-komunalne poslove i zaštitu životne sredine, Opštine Bijelo Polje, donio je rješenje broj: Up.br.032-361-04/6-187/1 od 14.12.1998., kojim se odobrava Mušović Dzaferu iz Bijelog Polja, izgradnja poslovnog objekta limarske radnje gabarita 9,00 x 8,50 m, ukupne površine **76,50 m²**, spratnosti Pr + o, na dijelu katastarske parcele br. 505 KO Nedakusi, Opštine Bijelo Polje,

Predmetna lokacija se nalazi na dijelu katastarske parcele br. 505 KO Nedakuse, Opština Bijelo Polje, prema listu nepokretnosti 967 – izvod, izdatim od PJ Opština Bijelo Polje i u vlasništvu je Mušović Safeta, u obimu prava svojine 1/1.

CRNA GORA
UPRAVA ZA NEKRETNINE

PODRUČNA JEDINICA
BIJELO POLJE

Broj: 105-956-6347/2016
Datum: 29.06.2016
KO: NEDAKUSE

Na osnovu člana 173. Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07 i "Sl. list CG" br. 32/11 i 43/15), postupajući po zahtjevu MUŠOVIĆ SAFETA, , izdaje se

POSJEDOVNI LIST 967 - PREPIS

Posjednici			
Matični broj - ID	Naziv - adresa i mjesto		Stvarno pravni odnos
2108979283000	MUŠOVIĆ DŽAFER SAFET Nedakusi Nedakusi		SOPSTVENIK - POSJEDNIK
			Obim prava 1/1

Parcele									
Blok	Broj	Podbroj RB	Plan Skica	Potes Kultura	Klasa	Površina m ²	Prihod	SP Pripis	Primjedba
	505	2	15 21	DOLINA VOČNJAK	4	18	0.10	16/2016 967/1	
	505	2	15 21	DOLINA DVORIŠTE	0	500	0.00	16/2016 967/1	
	505	2 1	15 21	DOLINA KUĆA I ZGRADA	0	82	0.00	16/2016 967/1	
	506	2	15 21	DOLINA VOČNJAK	4	30	0.16	16/2016 967/1	
	506	2	15 21	DOLINA NJIVA	4	72	0.58	16/2016 967/1	
						702	0.84		

Taksa je naplaćena na osnovu Tarifnog broja 1 Zakona o administrativnim taksama ("Sl. list RCG" br.55/03, 46/04, 81/05 i 02/06, "Sl.list CG" 22/08, 77/08, 03/09, 40/10, 20/11 i 26/11) u iznosu od 5 EURA. Naplaćena naknada u iznosu od 3 EURA za korišćenje podataka premjera, katastra nepokretnosti i usluga na osnovu člana 174 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl.list RCG" 29/07 i "Sl.list CG" 32/11 i 43/15).

Medojević Vera, dipl pravnik

1413478

b) Relativni obim, kvalitet i regenerativni kapacitet prirodnih resursa

Prirodni resursi u okruženju su na zadovoljavajućem nivou, u smislu očuvanosti, te da ih treba i dalje pažljivo koristiti.

Pedološke, geomorfološke, geološke i hidrogeološke karakteristika terena

Pedološke karakteristike

Na osnovu pedološke karte Crne Gore, konstatuje se devet različitih tipova zemljišta, deset podtipova i šesnaest varijeteta. Tipovi zemljišta koji se ovdje javljaju na predmetnom lokalitetu su: smeđa zemljišta, rendzine, rendzine jako stjenovite, rendzina umjereno stjenovite, gajnjače, aluvijalna zemljišta, podzolirana zemljišta, tera rosa itd. Smeđa kisjela zemljišta nastaju fizičko-hemijskim preobražajem silikatnih podloga. Imaju površinski horizont debljine 15-30 cm. Tamnosmeđe su ili mrke boje, rastresite mahom mrvičaste strukture i ilovastog sastava. Dubina je različita zavisno do reljefa, odnosno mjesta nalaženja. Smeđa kisjela zemljišta imaju dobre fizičke osobine i svojstva, ali u hemijskom pogledu je jako izražena kisjelost (pH 4-5) i nizak stepen zasićenosti adsorptivnog kompleksa baznim katjonima (nekad se svodi na 10%), takođe su siromašna u fosforu a bogatija kalijumom. Smeđe zemljište na ilovačama i laporcima su uglavnom srednje duboka. Imaju površinski, A horizont, dosta strukturan i rastresit, dubok 15-30 cm, dobrih fizičkih i hemijskih osobina čemu doprinosi prilično visok sadržaj humusa i prisustva CaCO₃. Smeđa zemljišta na krečnjacima u genetskom pogledu predstavljaju stadijum razvijenih zemljišta. Na krečnjacima, geneza se odvija u više faza. U početnoj, inicijalnoj fazi, nastaju organogene i organomineralne crnice. One vremenom prelaze u posmeđena, a iz njih se stvaraju smeđa zemljišta. Fizičke osobine smeđih zemljišta na krečnjacima su vrlo dobre, hemijske, takođe jer su slabo kisele reakcije, obzirom da karbonati nisu potpuno isprani. Rendzina je zastupljena na morenskim i glaciofluvijalnim nanosima planina, njihovim podnožjima i to po obodu kotline. Rendzine odlikuje visok sadržaj humusa, koji varira od 6-30 %. Tipično su mrkokafene boje, troškasto - mrvičaste strukture. Takođe, redovno su beskrečne, a po kisjelosti slabo do umjereno kisjele. Zemljišni pokrivač na području Bjelasice i Komova karakteriše heterogenost u pogledu zastupljenosti pojedinih tipova zemljišta i njihove potencijalne plodnosti pri čemu oko 5% površine pokrivaju osrednja poljoprivredna tla, a oko 45% loša i nepogodna za poljoprivrednu proizvodnju.

Geomorfološke karakteristike

Tektonski, fluvijalni i glacijalni procesi na Bjelasici imali su odlučujuću ulogu na formiranje reljefa. Reljefnu cjelinu Bjelasice čine planinski vijenci uokvireni i ispresijecani brojnim rječnim dolinama, često usječenim u ledničkim valovima. Ovdje je izražena vertikalna disekcija reljefa koja se kreće od 575 mm (Ribarevine) do 2.139 mm (Crna Glava).

Na reljef najviših djelova ove planine, sem fluvijalne, imala je veliki uticaj i glacijalna erozija. Sva visoka planinska masa Bjelasice bila je zaglečerenana, tako da su iz glečerskih snježnika jedino štrčali vrhovi i grebeni između cirkova. Posledice te glacijacije su polukružni kotlasti cirkovi, jezera u njima i morenski bedemi ispod njih. Najprostraniji glečerski cirkovi su u izvorištu Biogradske rijeke, čije dno karakterišu mnogobrojni morenski bedemi, ulegnuća i 2-3 jezera u njima. Najmnogobrojnija i najizrazitija grupa cirkova poređana je ispod vrhova Reljine, Crne, Zekove i Ogorele glave. Prostrani cirkovi su Krivog

smeta i Malog jezera. Njihovi su se lednici spajali i padajući preko odsjeka izdubili basen Šiškog jezera. Ovdje su priticali i lednici iz Reljine i ispod Crne Glave i združeni se kretali niz Suvodo, u čijem gornjem dijelu su izdubili prostranu dolinu. Sem ovih cirkova i valova, postoje još dva izrazita cirka na sjevernoj strani Bjelasice: jedan je u Bujanjskoj rupi, a drugi u Bardovom dolu. Oba su vrlo izrazita. Iz njih se led kretao niz Novakov potok u pravcu Lima. Bjelasica je u višim djelovima nagrižena glečerima i cirkovima, a ispod ovih raščlanjena gustom mrežom rijeka i potoka. I pored ovakve razuđenosti, ona je naša najprohodnija planina. Uz njene doline i sa njenih prostranih bila, koja su lančano povezana lako se penje na najviše vrhove.

Lednici na planini su se formirali u izvorišnim djelovima dolina i strmo se spuštali prema dolini Tare i Lima. Visoka čeona morena najvećeg lednika na Bjelasici zatvorila je terminalni basen iza koga se formiralo Biogradsko jezero. Isto tako na ušću Pešića rijeke u Jelovcu formirala se čeona morena na 1.300 mnm. Posebnu reljefnu crtu čine planinski vrhovi, često alpskog tipa, kao i brojni cirkovi i lednički valovi. u nekim od njih formirala su se manja i veća lednička jezera. Planinske padine oblikovane su na visinama između 1.000 i 2.100mnm tako da se mogu izdvojiti tri morfološka nivoa: od 1.000 do 1.500 mnm – obodni dio i površi od 1.500 do 2.000 mnm – srednjeplaninski vrhovi i preko 2.000 mnm – strme padine visoko planinskih vrhova.

Nasuprot velikim vrhovima (iznad 2.000 mnm), koji Bjelasicu svrstavaju u red visokih planina, nalaze se brojne rječne i valovske doline koje su disecirale reljef, učinile ga raznolikim i u pejzažno-estetskom pogledu veoma interesantnim.

Raznolikost morfoloških obilježja uslovia su izdvajanje više tipova predjela i to: visokoplaninski-glacijalno-alpski tip (strme stjenovite strane, oštri vrhovi, cirkovi, valovi, visinske morene i sipari); planinsko-visoravnsko-alpski tip (visoravni sa glacijalnim oblicima i planinskim uzvišenjima); planinski tip (karakterističan reljef sa manje i više strmim padinama, zaravnima i rječnim dolinama); planinsko-brdski tip (najniži pojas planina); rječno-kompozitni tip (zastupljen u dolinama Tare i Lima, sa ravničarskim proširenjima, klisurama i rječnim terasama).

Geološke karakteristike

Na ovom području razvila se vrlo različita geološka građa u prvoj grupi stijene, sa izrazito dominantnim učešćem karbonatnih stijena, među kojima preovlađuju mezozojski krečnjaci i dolomiti.

Drugu grupu, po značaju učešća, čine vododržive stijene predstavljene paleozojskim škriljcima, pješčarima i drugim klastičnim sedimentima u kojima su utisnute magmatske stijene sa rudonosnim slojevima.

Treću grupu čine tercijarni sedimenti fliša i drugih klasita, a javljaju se u vidu uske trake duž albanske granice i Komova. Tercijarnih sedimenata ima i u geološkoj strukturi svih kotlina Gornjeg Polimlja.

Četvrtu grupu čine eruptivne stijene sa rasprostranjenjem u manjim zonama za koje se vezuju nalazišta i pojave olovocinkanih ruda u okolini Mojkovca i na Bjelasici. Dominantni predstavnici ove grupe su porfiriti, latiti i andeziti.

Petu grupu stijena čine kvartarne naslage u vidu, uglavnom, nevezanih klastita. Njima pripadaju koluvijalni, eluvijalni, aluvijalni, fluvijalni, glacijalni i fluvioglacijalni nanosi, a sreću se u kotlinama i dolinama Lima i u dolinama njegovih pritoka. Glacijalno morenski materijali i nanosi često se sreću i u zonama visokih planina koje su bile zahvaćene glacijacijom.

Šestu grupu čine jezerski sedimenti oligomiocenske starosti sa različitom debljinom ugljenih slojeva sa geografskim rasprostranjenjem po dnu kotlina posebno Beranske i njihovom bližem obodu, kao i na području Police (M.Gomilanović i dr, 2000.).

Pojave olovno cinkanih rudišta, bakra i gvožđa su samo indikacije koje bi mogle predstavljati putokaz za dalja rudarsko mineraloška istraživanja u uslovima novih tehničko tehnoloških mogućnosti za ekonomičnu i produktivnu eksploataciju. Međutim, geološka struktura područja, i prema dosadašnjem stepenu istraženosti i ispitanosti, ukazuje na velike mogućnosti eksploatacije mermera posebno sitnozrnih i njegove prerade, kao i razvoja daljeg iskorišćavanja mrkog uglja i industrijskih grana na njegovoj osnovi, izgradnje brana i formiranja akumulacija za proizvodnju električne energije u hidroelektranama veće i manje proizvodne snage.

Najstariji slojevi koji pripadaju mlađem paleozoiku (karbonu i permu) otkriveni su oko Andrijevice i Berana. Ipak, najveći dio njegovog prostora izgrađen je od mezozojskih naslaga (trijasa, jure i krede).

Donji trijas razvijen je u klastičnoj faciji verfenskih slojeva, a čine ih liskonoviti škriljci i pješčari, pjeskoviti škriljci, rjeđe sivi, pločasti krečnjaci i dolomiti. Ovi sedimenti najčešće su erozijom otkriveni po dnu dubokih dolina, ali ih ima i na većim visinama, tektonskim putem izdignutim. Kao klastična masa verfen ima veliki hidrološki značaj, jer zadržava podzemne vode i omogućava pojavu brojnih vrela na njegovom kontaktu sa krečnjakom koji ga prekriva. Verfen se najčešće nastavlja preko paleozojskih sedimenata i sreće se kroz njegov centralni dio od Berana preko Andrijevice i uz doline pritoka Lima. Verfen je utvrđen i na Bjelasici, i u terenima koji se pružaju između Lima i Ibra (M.Gomilanović i dr. 2000.). Sedimenti srednjeg trijasa pružaju se oko Berana, planinama istočnije od doline Lima, kao i u geološkim strukturama Komova i Bjelasice. Na Komovima i u Gornjem Polimlju često se javljaju sivi grudvasti krečnjaci sprudnog karaktera, slojeviti i masivni.

Krečnjaci gornjeg trijasa prisutni su na Komovima, a najčešće boje su bjeličaste, svijetlo sive, pepeljaste ili žućkaste.

Jurski sedimenti javljaju se najčešće u obliku sivih krečnjaka i crvenih škriljastih krečnjaka. Sreću se u dubljim i masivnijim strukturama Bjelasice. Slojevi krede zastupljeni su u krečnjacima, dolomitima i flišnim naslagama (glincima, laporcima i pješčarima) i imaju široko rasprostranjenje u planinama ovog područja.

Kenozoik je najviše zastupljen neogenim sedimentima miocene starosti. Njihovo tipično rasprostranjenje je u Beranskoj kotlini gdje se sreću moćni jezerski sedimenti bogati mrkim ugljem.

Kvartarne tvorevine predstavljene su glinama, pijeskom, fluvioglacijalnim nanosima, morenama, limnoglacijalnim sedimentima, jezerskim sedimentima, aluvijalnim i deluvijalnim

naslagama, čije je rasprostranjenje vezano za dolinu Lima i visoke planine istočno i zapadno od njega.

Geološki sastav Bjelasice dosta je složen. To je oblast matičnih eruptiva i njihovih tufova, zatim petrografski sličene grupe trijaskih slojeva, koji se dobro približavaju dijabazročnjačkoj seriji, u njenom prostoru konstatovani su verfenski slojevi, samo na nekoliko mjesta i to u južnom dijelu, odnosno u prevoju Trešnjevika, koji morfološki vezuju Bjelasicu sa Komovima. Srednji trijas na planini Bjelasici zastupljen je dijabaz serijom, koja se razlikuje od serije klasičnog alpskog - trijaskog razvoja. Bjelasička trijaska facija je u osnovi glinovita i laporovita, sa velikim primjesama roznaca i tufova. Pješčari su slabije razvijeni, a krečnjaci stratifikovani i gusti, obično dosta laporoviti i jako razvijeni. U području eruptiva, naročito u kontaktu sa njima ispaljeni su crveni trijaski krečnjaci sa ostacima hanubnločkih cefalopoda i krečnjaci miruju na tim eruptivima. U gornjim slojevima serije javljaju se slojevi dobro povezani i izrazito krupnih breča, neobično šarolikog sastava i one rijetko prelaze u konglomerate. Breče su dosta stalne petrografske komponente, bjelasičke serije i imaju veliko prostranstvo, naročito na južnoj i jugozapadnoj strani Bjelasice, (u području Troglave, Zekove Glave, Kardelja i Dogorele Glave), južnije u Krivom Dolu i Ključu i najzad se spuštaju u dolinu Tare.

Cijela Bjelasička sedimentna masa, leži na moćnim eruptivima, koji su otkriveni u dolini Jezerštice basenu Biogradskeg jezera, dolini Biogradske rijeke, basenu Pešića jezera. Sedimenti Bjelasice imaju u cjelini položaj jednog zasvođenja, unutar jako ubranog koji počiva na tom moćnom eruptivu kao na nekom jezgru. Na njoj ima dva morfološki različita dijela: ravna i skoro horizontalna površ Vranjaka, vijugav planinski vijenac, koji se sa ove horizontalne površi uzdiže, srednje visine oko 2444 mm. U vijencima ima cirkova, iz kojih je polazilo više lednika glacialne prirode. Za razliku od drugih dinarskih planina koje su pretežno krečnjačkog sastava, veliki dio planine Bjelasice izgrađen je od klastičnih stijena. Znatno prisustvo vododrživih stijena uslovalo je da je Bjelasica vrlo bogata površinskim vodotocima koji se ulivaju u Lim i Taru.

Komovi u užem smislu, su interesantan planinski prostor, jedna moćna masa sprudnih krečnjaka, visokih i strmih strana, leži na škriljasto-pjeskovitim slojevima, koji sa svih strana opasuju krečnjake. Mekani slojevi su pokriveni veoma gustom šumom. Na njima se nalazi više planinskih katuna, Surdup i Mojanska rijeka (Konjušani), Štavna (Božiće).

Zapadni i jugozapadni prostor Komova sastavljen je od durmitorskog fliša. Komovi su bili zahvaćeni pleistocenom glacijacijom, ali zbog toga što se viši krečnjački masivi dosta strmo uzdižu iznad škriljasto-pjeskovite podloge i ovdje se nisu razvili veći lednici.

Hidrološke karakteristike terena

Za razliku od drugih crnogorskih planina Bjelasica je, zbog sastava tla, vulkansko- silikatnog uočljivo specifičnih reljefnih formi. Inače Bjelasica se odlikuje velikom diseciranošću terena, tako da je to skup mnogih planinskih grebena, zatim dugačkih planinskih vijenaca i povijaraca, između ovih su rijeke usjekle duboko svoje doline, kao što su Tarine pritoke: Mušovića Rijeka, Biogradska rijeka, Bjelojevićka rijeka, pritoka Lima, Trebačka rijeka, Vinicka rijeka, Bistrica i druge. Na osnovu hidrogeoloških svojstava i funkcija stijenskih masa, strukturnog tipa poroznosti i prostornog položaja hidrogeoloških pojava, na posmatranom području mogu se izdvojiti:

- Dobro vodopropusne stijene pukotinske i rjeđe kavernozone poroznosti, predstavljene slojevitim krečnjacima srednjotrijaske starosti (T22), kao i dolomitičnim krečnjacima i dolomitima permske starosti (P1,2);
- Slabopropusne do nepropusne stijene predstavljene keratofirima kvarceratofirima srednjotrijaske starosti;
- Kompleks slabovodopropusnih do dobrovodopropusnih stijena intergranularne poroznosti, predstavljen terasnim glaciofluvijalnim deluvijalnim i aluvijalnim sedimentima;
- Pretežno vodonepropusne stijene i kompleksi stijena, predstavljeni vulkanogenosedimentnom formacijom srednjotrijase starosti, škriljcima i pješčarima paleozojske starosti.

U okviru karbonatnih stijenskih masa krečnjaka dolomitičnih krečnjaka i dolomita paleozojske i trijske starosti zastupljen je pukotinski i rjeđe karstno-pukotinski tip izdani koji se prazni preko brojnih izvora pretežno male izdašnosti. Izvori se najčešće pojavljuju na višim kotama u terenu na kontaktu propusnih i nepropusnih stijena odnosno:

- na kontaktu krečnjaka u vulkanogeno-sedimentne formacije,
- na kontaktu vulkanskih stijena i vulkanogeno-sedimente formacije i
- na kontaktu krečnjaka i škriljaca paleozojske starosti.

U okviru aluvijalnih i terasnih sedimenata intergranularne poroznosti zastupljen je zbijeni tip izdani.

Rijeke

Od 289 manjih i većih vodotoka, koliko ih ima na teritoriji Crne Gore najznačajniji u zahvatu Plana su: Tara i Lim, koje pripadaju slivu Crnog mora.

Tara je najduža crnogorska rijeka (oko 150 km) koja cijelim svojim tokom od izvorišta u podnožju Komova do Šćepan Polja gdje se sastaje sa Pivom i obrazuju Drinu. Sliv rijeke Tare zauzima prostor između planina Komova, Bjelasice i Ljubišnje sa desne i Durmitora i Sinjajevine sa lijeve strane njenog toka. Izvorišni krakovi rijeke Tare su rijeke Veruša i Opasanica. Najviša vrela Veruše, istovremeno i Tare su na katunu Maglić (1.860mm), a nizvodno u predjelu Mokrog, ispod Širokara su jača stalna vrela koja mještani smatraju izvorištem Veruše odnosno Tare. Dužina toka Veruše je oko 15 km, a Opasanice koja nastaje od više rečica (Lučka, Kozelska rijeka, Kurlaj, Turjačka rijeka i Margarita) oko 12 km. Do polovine toka Tara ima kompozitnu dolinu sa kotlinastim proširenjima, a od ušća Poljske Bistrice u Taru, oko 18 km nizvodno od Mojkovca, Tara je usjekla veličanstven kanjon dužine 78 km. Gornji sliv Tare razvijen je u klastičnim stijenama i bogat je površinskim vodenim tokovima. U ovom proširenom gornjem dijelu toka važnije pritoke Tare su: Drcka (15 km), Skrbuša (7 km), Svinjača (13 km), Jezerštica sa Biogradskom rijekom (11,5 km) i Bjelojevička rijeka (9 km), a lijeve Pješčanica (5,5 km), Pčinja (9,5 km), Plašnica (14 km), Štitarička rijeka (13,5 km) i Bistrica (6,5 km). Tara je u čitavom svom toku čista i brza rijeka čije vode po kvalitetu pripadaju I kategoriji. Slivno područje rijeke Tare zaštićeno je kao Rezervat Biosfere, a središnji dio Bjelasice, tj. slivno područje Bjelasičke rijeke, kao Nacionalni park.

Lim je najveća pritoka Drine. Ističe iz Plavskog jezera na 907 mnm i posle toka od 219 km uliva se u Drinu, 11 km uzvodnije od Višegrada. Na teritoriji Crne Gore dužina toka Lima je oko 100 km. Slivno područje Lima u izvorišnom dijelu čine visoke planine: Komovi, Prokletije, Visitor, Zeletin i Starac. Nizvodno su nešto niže planine: Bjelasica na razvođu Tare i Lima, Mokra planina između Lima i Pečke Bistrice i Turjak vododjelnica između Ibra i Lima. Geološku građu sliva Lima u Crnoj Gori pretežno čine klastične stijene: pješčari, škriljci, rožnaci i eruptivi a samo u manjoj mjeri trijaski krečnjaci. Zahvaljujući ovakvom geološkom sastavu terena sliv Lima na prostoru Crne Gore ima veoma razvijenu hidrografsku mrežu koju čini obilje izvora, potoka, rječica i rijeka koje se ulivaju u Plavsko jezero i Lim. Lim je brza i vodom bogata rijeka koja već na izlazu iz Plavskog jezera ima prosječni proticaj 21 m³/s vode. Ovako visok proticaj Lima već na izlazu iz Plavskog jezera omogućila je najvažnija pritoka Plavskog jezera koju kod Gusinja grade Grnčar i Vruja, a koja u jezero donosi velike količine vode. Na svom početku Lim je mirna 25 m široka i 3–4 m duboka rijeka. Nizvodno se proticaj Lima dosta pravilno povećava i kod Andrijevice iznosi 31,6 m³/s, Bioča 41 m³/s, Bijelog Polja 67,8 m³/s. Neposredno ispod Plava u Lim se ulivaju Đurička rijeka i Komarača (17,5 km) koje odvođe vode sa padina Prokletija. Prije ulaska u Sućesku klisuru Lim prima sa desne strane Velicku rijeku (7 km), a zatim Rženičku, Zoričku i Piševsku rijeku koje odvođe vode Sjekirice, a sa lijeve Bijeli potok, Murinsku i Pepićku rijeku. Kod Andrijevice u Lim se sa lijeve strane uliva Zlorečica koja sakuplja vode sa padina Zeletina, Lipovice, Vujeve planine i Komova. Između Andrijevice i Berana ka Limu sa desne strane teku: Šekularska (5,5 km), Kaludarska (20 km) i Dapsićka rijeka (14,5 km) koje dreniraju vode Mokre planine i Smiljevice, a sa lijeve Trepčanska rijeka (12 km), Vinicka (7 km), Bistrica i Sušica koje teku iz pravca Ključa i Bjelasice. Nizvodno od Tifranske klisure desne pritoke Lima su: Lješnica (23 km) i Crnča (10 km), a lijeve Brzava (10 km), Ljuboviđa (36 km), Lepešnica (12,5 km) i Lješnica (8 km) koje skupljaju vode sa sjevernih padina Bjelasice i dalje do razvođa Tare i Čehotine. Vode rijeke Lima i nekih njegovih pritoka dijelom se koriste i za navodnjavanje. Slivu Lima pripada rijeka Lepešnica koja izvire ispod Proščenskih planina na nadmorskoj visini 1.500 mnm. Dužina toka je 6 km. U izvorišnom dijelu nalazi se prevoj između slivova Tare i Lima. Uliva se u Ljuboviđu, lijevu pritoku Lima.

Jezera

Sva planinska jezera formirana su na planinama i površima gdje je glacijacija bila najizrazitija i gdje je teren izgrađen od vodonepropusnih stijena: naslagadurmitorskog fliša, škriljaca, eruptiva, dolomitičnih stijena i morena sa znatnim prisustvom glina.

Na planini Bjelasici koja je velikim dijelom izgrađena od vododrživih stijena, nalazi se sedam planinskih jezera.

Biogradsko jezero je najveće i najpoznatije jezero Bjelasice koje je zajedno sa prašumom Biogradskom gorom koja ga okružuje proglašeno za Nacionalni park. Nalazi se u jugozapadnom dijelu Bjelasice na 1.094 mnm, sa desne strane puta Kolašin–Mojkovac sa kojim je povezano asfaltnim putem dugim 4km. Biogradsko jezero glečerskog je porijekla. Pri visokom vodostaju površina jezera iznosi 228.500 m², a najveća dubina 12,1 m. Biogradsko jezero je protočno jezero gdje Biogradskarijeka i potok Bendovac hrane jezero vodom, a iz jezera otiče rijeka Jezerštica kojase uliva u Taru.

Temperatura vode tokom ljeta prelazi preko 18°C, te postoje uslovi za kupanje na ovom jezeru.

Pešića jezero je drugo po veličini jezero na Bjelasici. Nalazi se u prostranom cirku između najviših vrhova Bjelasice–Zekove Glave (2.116 m) i Crne Glave (2.137 m) na 1.820 m. Formirano je u izvorišnoj oblasti Pešića potoka jedne odsastavnica Bistrice, lijeve pritoke Lima. Površina jezera pri niskim ljetnjim vodostajima je 37.400 m², a najveća dubina 8,4 m. Služi kao pojilo za stoku.

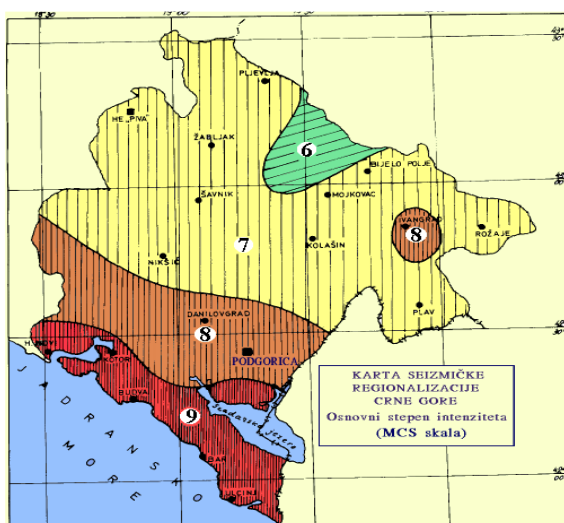
Šiška jezera (Veliko i Malo) nalaze se u centralnom dijelu Bjelasice u krajupoznatom pod imenom Šiška planina. Do Šiškog jezera se dolazi asfaltnim putem od Berana do Lubnica, dionicom budućeg regionalnog puta Berane-Kolašin, potom asfaltnim lokalnim putem Lubnice-Kurikuće i dalje makadamskim putem preko Suvodola do Šiškog jezera.

Ursulovačka jezera (Veliko i Malo) nalaze se u centralnom dijelu Bjelasice, ispod grebena Velike Ostrovice. Ursulovačko jezero se nalazi na najvećoj nadmorskoj visini od svih bjelasičkih jezera. Leži na 1.895 m. Površina jezera tokom ljeta je oko 12.200 m², a najveća dubina 8,1 m. Malo Ursulovačko jezero, koje je zbog male površine i dubine nazvano i Blatina, leži na 1760 m, oko 1 km sjeverozapadno od Velikog Ursulovačkog jezera. Površina jezera u toku godine varira od 5.000 do 10.000 m², a maksimalna dubina utoku ljeta je 2,2 m. Jezero sve više zarasta vegetacijom. Ova jezera dostupna su samo pješačkim stazama.

Seizmološke karakteristike terena

Na osnovu epicentara dosadašnjih zemljotresa konstatovana je relativno visoka seizmičnost, pa je lokacija sa aspekta makroseizmičke reonizacije svrstana u zonu 8^oMCS.

Ipak, sadašnja seizmička saznanja ukazuju da se za ovo područje moraju primjenjivati metodologije aseizmičkog prostornog i urbanističkog planiranja, aseizmičkog projektovanja i aseizmičkog građenja.

Sl. 2.b.1. Seizmička rejonizacija Crne Gore (V. Radulović, B. Glavatović, M. Arsovski i V. Mihailov, 1982)

Podaci o izvorištu vodosnabdijevanja (udaljenost, kapacitet, ugroženost, zone sanitarne zaštite) i osnovnih hidroloških karakteristika

Teritorija Opštine Bijelo Polje je izuzetno bogata izvorištima pitkih i mineralnih voda. DOO Vodovod „Bistrica“ organizuje i vrši snabdijevanje vodom privredne i društvene subjekte i građane na gradskom području i u prigradskim naseljima. Voda se dovodi prirodnim padom ranije izgrađenim cjevovodom dimenzija Ø 500 i Ø 300. Dužina glavnog cjevovoda od kaptaze, odnosno prirodnog izvorišta sa tzv. „Glava Bistrice“ koji se nalazi u selu Majstorovina u podnožju planine Bjelasice, do gradskog područja iznosi 12,5 km. Izvorište ima kapacitet oko 400 l /s. Sa ovog vodovoda se snabdijeva 28.000 stanovnika i 803 industrijska objekta sa potrošnjom od 174.000 m³ za stanovništvo i 131.000 m³ za industriju. Ukupna dužina razvedene gradske vodovodne mreže iznosi oko 140 km i u dosta lošem je stanju. Za razliku od naselja koja se snabdijevaju vodom iz vodovodne mreže, dio naselja i sela se snabdijeva na sljedeći način:

- Pavino Polje se snabdijeva vodom sa izvorišta koje se nalazi u selu Grab (seoski vodovod dugačak oko 10 km);
- Sa izvorišta Čelina vodom se snabdijevaju stanovnici sela Kovren (dužina vodovoda oko 4 km); - Sa izvorišta Vukanovića vrelo vodom se snabdijeva stanovništvo Tomaševa;
- Sa izvorišta Radička vrela vodom se snabdijeva stanovništvo koritskih sela i to: Stubo, Dupljaci, Čampari, Đalovići i jedan dio Osmanbegova sela (dužina vodovoda oko 10 km);
- Izvorište Seferska vrela snabdijeva vodom stanovnike sela Ličina i Sušice (dužina vodovoda oko 10 km);
- Sa izvorišta Mojstir vodom se snabdijeva osnovna škola i dio naselja oko škole u selu Bistrica (dužina vodovoda oko 2 km);
- Izvorište u selu Mirojevići snabdijeva vodom stanovnike Mirojevića i dio stanovnika u selu Bistrica (dužina vodovoda oko 4 km);
- Sa izvorišta Smračevac vodom se snabdijevaju stanovnici sela Lozna (dužina vodovoda oko 1 km);
- Sa izvorišta Ograđevik (selo Godijevo) vodom se snabdijevaju stanovnici sela Zminca (dužina vodovoda oko 7km).

Teritorija opštine Bijelo Polje, spada među bogatija područja vodom u Crnoj Gori. Rijeka Lim je glavni vodotok šireg područja. Njemu gravitiraju vode svih drugih površinskih tokova i hidroloških pojava na području opštine, kao i dio voda sa područja sliva izvan opštinskih

granica. Ukupna površina sliva rijeke Lim iznosi 6.016 m², a površina sliva do HS Dobrakovo (izlazni hidrometrijski profil sa teritorije Crne Gore) iznosi 2.805 km². Prosječni višegodišnji proticaj je oko 78,9 m³/s. Najznačajniji dio površinskih voda na teritoriji Opštine Bjelo Polje gravitira prema Limu, jedan mali obodni dio pripada slivu Tare i Čehotine. Na dijelu toka kroz teritoriju Bijelog Polja, Lim prima vode više pritoka: sa lijeve strane Ljuboviđu, Lješnicu, Šljepašnicu, Orahovačku i Kanjansku rijeku, a sa desne Crnču, Boljansku rijeku i Bisticu. Dužina toka Lima kroz Opštinu Bijelo Polje je oko 39 km. Hidrološke osobine stijena koje izgrađuju sliv Lima, uslovljavaju pojavljivanje većeg broja izvora manje izdašnosti, na teritoriji Bijelog Polja. Ti izvori se prihranjuju najčešće iz razbijenih i karstnih izvora. Ima izvora koji se prihranjuju vodama i iz zbijenih izdani kada se podzemne vode nalaze na morenama, na padinama planina. Značajne izdašnosti su zbijene izdani u terasama Lima i njenih pritoka. Te izdani se prihranjuju vodama direktno od padavina ili iz obližnjih vodotokova, a praznese širokim izlivima prema erozionim bazisima. U zavisnosti od geološkog sastava i reljefa, kao i od mjesta gdje se pojavljuju, svi izvori na ovom području podeljeni su u dvije zone: visinski i dolinski izvori. Najveće izvoriste je tzv. „Glava Bistrice“ čija je izdašnost oko 400 l/s, i sa njega se vrši vodosnabdijevanje Bijelog Polja. Drugo veće izvoriste nalazi se pri ušću Boljanske rijeke u Lim (5,5 l/s), kaptiran je i koristi se za vodosnabdijevanje. Jedno od većih izvorista je i izvor rijeke Čehotine u selu Bliškovo. Ostali izvori su manje izdašnosti, a najčešće od oko 0,1 l/s.

Mineralni izvori su registrovani u Nedakusima (u dolini rijeke Šljepašnice) i u Gornjim Nedakusima, Rajkovićima, Dobrom Dolu, Dubravi, Papama i Bučju. Izvori su male izdašnosti, a najizdašniji je u Čeoču od 0,1 l/s i on je kaptiran za industrijsku preradu u Fabrici mineralane vode „Rada“. U mineralološkom pogledu ove vode pripadaju CaNa-SO₄ HCl₃ tipu, osim mineralne vode u Rajkovićima koja je NaCa-OHCO₃ tipa. Karakteriše ih prisustvo slobodnog gasa u kome dominira CO₂, ugljenokisjele su i intenzivno se gaziraju. Temperatura im je od 8-12 °C. Pojave mineralnih voda oko Bijelog Polja neophodno je dalje istraživati i pravilno kaptirati, kako bi se očuvala njihova izdašnost.

Opis flore i faune, zaštićenih prirodnih dobara, rijetkih i ugroženih divljih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa

Na predmetnoj lokaciji preovladavaju livadske i voćarske kulture.

Subalpske smrčeve šume su monodominantnog (smrča) ili mješovitog karaktera (smrča i jela). U sloju žbunja zastupljeni su: planinsko pasje groždje (*Lonicera alpigena*), predplaninska mukinja (*Sorbus chamaemespilus*), alpska ruža (*Rosa pendulina*), klečica (*Juniperus sibirica*), borovnica (*Vaccinium myrtillus*), brusnica (*Vaccinium vitis-idea*), medveđe uvo (*Arctostaphylos uva-ursi*) i dr. U sloju zeljastih biljaka ističu se acidofilne vrste.

Šume molike (*Pinetum peucis*) javljaju se u vidu čistih sastojina ovog endemičnog bora ili kao mješovite sastojine sa jelom. Molika se nalazi na nacionalnoj listi zaštićenih biljnih vrsta. Osjetljivost ekosistema je velika.

Niske šume bora krivulja (*Pinetum mughi montenegrinum*) predstavljaju gornju šumsku granicu. Sve sastojine krivulja na Bjelasici su zaštićene kao spomenik prirode.

Vaskularna flora

Bogatstvo i raznovrsnost flore, ekosistemski diverzitet kao i mozaičan raspored vegetacijskih jedinica prepoznatljiva su karakteristika Bjelasice i Komova. Obzirom na izuzetno veliku koncentraciju vrsta (između 1200 i 1400 taksona u rangu vrsta i podvrsta), područje je identifikovano kao jedno od tzv. biocentara tj. "vrućih tačaka" diverziteta vaskularne flore Crne Gore.

U visokoplaninskoj flori Bjelasice i Komova prisutan je veliki broj endemičnih vrsta. Endemi Balkanskog poluostrva su: jedić (*Acontium toxicum*), balkanska kiselica (*Rumex balcanicus*), srpska pančićija (*Pancicia serbica*), bosanski kaćun (*Dactylorhiza cordigera subsp. bosniaca*), ptičija trava (*Cerastium decalvans*), zvjezdasta picalina (*Silene asterias, S. sendtnerii*), lakušičev karanfil (*Dianthus nitidus subsp. lakusicii*), pančićev karanfil (*Dianthus pancicii*), šarska žumenica (*Alyssum scardicum*), gladnica (*Draba scardica*), velebitski virak (*Alchemilla velebitica*), crnogorska petoprnsnica (*Potentilla montenegrina*), više vrsta kamenjarki (*Saxifraga prenja, S. adscendes subsp. blavii*), tomazinijeva žutilovka (*Chamaecytisus tomasinii*), čikijeva žutilovka (*Genista depressa subsp. csikii*), derflerova lazarkinja (*Asperula doerflerii*), bošnjakov encijan (*Gentianella bošnjakii*), durmitorska divizma (*Verbascum durmitoreum*), nikolina divizma (*Verbascum nikolai*), ušljivci (*Pedicularis brachiodonta, P. hoermaniana*), bokvica (*Plantago reniformis*), stolisnici (*Achillea lingulata, A. abrotanoides*), pančićev mliječ (*Cicerbita pancicii*), albanski ljiljan (*Lilium albanicum*), bosanska perunika (*Iris bosniaca*) i dr.

Od drvenastih endema značajni su grčki javor (*Acer heldreichii subsp. visianii*), munika (*Pinus heldreichii*) i molika (*Pinus peuce*). Od habitata koji se nalaze u Appendix-u I Bernske Konvencije (habitati koji su obuhvaćeni projektima EMERALD i NATURA 2000) na području Bjelasice i Komova prisutno je njih jedanaest. Dominantni su habitati sa bukvom (*Fagetum*) i sa smrčom (*Piceetum abietis*) dok su sa nacionalnog aspekta posebno značajni habitati sa molikom (*Pinetum peucis*) i munikom (*Pinetum heldreichii*). Zbog prisustva izuzetno velikog broja endemičnih biljnih vrsta i habitata, područje Biogradske gore je prepoznato kao IPA područje (Important Plant Area – važno stanište biljaka).

Od vrsta koje su obuhvaćene Rezolucijom Bernske Konvencije na Bjelasici suprisutne alpski kotrljan (*Eryngium alpinum*) i *Narcissus angustifolius*, dok su na Komovima zastupljene gospina papučica (*Cypripedium calceolus*), kockavica (*Fritillaria montana*) i poplić (*Androsace mathildae*).

Na vertikalnom profilu Bjelasice i Komova *Pteridophytae* su zastupljene sa oko 12 rodova, te većim brojem vrsta čije populacije naseljavaju različite tipove ekosistema. Konstatovane su sljedeće vrste: *Dryopteris filix mas, D. filix femina, D. villarsii, Polystichum lobatum, P. setiferum, P. lonchitis, Phyllitis scolopendrium, Blechnum spicant, Pteridium aquilinum, Polypodium vulgare, Cystopteris fragilis, C. montana, Gymnocarpium robertianum, Ceterach officinarum, Asplenium trichomanes, A. viride, A. ruta muraria, A. fissum, A. lepidum, Selaginella helvetica, Botrychium lunaria, Lycopodium alpinum, L. selago*.

Nacionalnim zakonodavstvom zaštićene su sljedeće biljne vrste: ljiljanolisna zvončika (*Adenophora liliifolia*), crna trava (*Bruckenthalia spiculifolia*), pjegava lincura (*Gentiana punctata*), lincura (*Gentiana lutea subsp. symphyandra*), šarski kostolom (*Narthecium scardicum*), tisa (*Taxus baccata*), jablan (*Trolius europaeus*), grčki luk (*Allium phthioticum*), balkanska masnica (*Pinguicula balcanica*), crvena pucalina (*Silene macrantha*), zvjezdasta

pucalina (*Silene asterias*), Lakušićev karanfil (*Dianthus nitidus subsp. lakusicii*), Pančićev odoljen (*Valeriana pancicii*), alpskizvezdan (*Aster alpinus*), alpski kotrljan (*Eringyum alpinum*), alpska crvotočina (*Lycopodium alpinum*), crnogorska kamenika (*Saxifraga grisebachii*), Blečićevavulfenija (*Wulfenia bleicii*) vrste orhideja (*Orchidaceae*), majerova vresina (*Myricaria ernesti-mayeri*), munika (*Pinus heldreichii*), molika (*Pinus peuce*), grčki javor (*Acer heldreichii*) i dr.

Rješenjem o zaštiti objekata prirode ("Sl. list SRCG", broj 30/68) na Bjelasici je zaštićen bor krivulj (*Pinus mugo*) koji u subalpijskom i alpijskom pojasu obrazuje karakteristične klimatogene šiblJake.

Gljive

Bogatstvo šumskih ekosistema i prisustvo endemičnih biljnih vrsta uslovalo je veliki diverzitet gljiva. Do sada je samo u Nacionalnom Parku "Biogradska gora" konstatovano više od 700 vrsta gljiva. Najčešće vrste gljiva su: pravi vrganj (*Boletus edulus*), lisičarka (*Cantharellus cibarius*), mrka truba (*Craterellus cornucopioides*), jež gljiva (*Hydnum rufescens*), vilin karanfilić (*Marasmius oreades*), olovasta i crnkasta jajača (*Bovista plumbea*, *B. nigrescens*), sunčanica (*Macrolepiota procera*), kračun (*Agaricus macrosporus*), livadski šampinjon (*Agaricus campestris*), bukovača (*Pleurotus ostreatus*), stožasti smrčak (*Morchella conica*), trud (*Fomes fomentarius*).

Posebnu vrijednost područja predstavljaju vrste gljiva koje se kao međunarodno ugrožene nalaze na Crvenoj listi Evrope: bukovičar (*Hericium clathroides*), jelenovo uho (*Polyporus umbellatus*), suva vlažnica (*Hygrocybe intermedia*), velikavlažnica (*Hygrocybe punicea*), maglen (*Albatrellus pescapre*), pustenasti vrganj (*Boletus impolitus*), kraljevka (*Boletus regius*), žuta reževača (*Boletus rhodoxanthus*), ludara (*Boletus satanas*), šiljatonogi vrganj (*Boletus appendiculatus*), pasji stršak (*Mutinus caninus*), crna lisičarka (*Cantharellus cinereus*), golemi hrčak (*Gyromitra gigas*) i dr.

Zbog velikog bogatstva vrsta gljiva kao i prisustva međunarodno značajnih vrstapodručje prašumskog rezervata NP "Biogradska gora" predstavlja potencijalno IFA područje (Important Fungus Area – važno stanište gljiva).

Fauna

Fauna sisara je veoma ugrožena. mrki medvjed (*Ursus arctos*) i vuk (*Canis lupus*), koji se nalaze na Emerald listi, pojavljuju se samo povremeno. Još uvijek se može naići na srnu (*Capreolus capreolus*), jelena (*Cervus elaphus*), divokozu (*Rupicapra rupicapra*), vidru (*Lutra lutra*), kunu zlasticu (*Martes martes*), kunu bjelicu (*Martes foina*), zeca (*Lepus europaeus*) i lisicu (*Vulpes vulpes*). Od sitnih sisara zastuplene vrste su: slijepa krtica (*Talpa caeca*), mala rovčica (*Sorex minutus*), planinska rovčica (*Sorex alpinus*), puh (*Glis glis*), vjeverica (*Sciurus vulgaris*) kao i nekoliko vrsta slijepih miševa iz roda *Myotis* koji su zakonom zaštićeni.

Ihtiofauna odlikuju vrste karakteristične za čistu vodu. U Biogradskom jezeru egzistiraju tri autohtone vrste riba: potočna pastrmka (*Salmo trutta fario*), gaovica (*Plioxinus phoxinus*) i peš (*Cottus gobio*), dok su u Tari zastupljene: potočna pastrmka (*Salmo trutta m. fario*), lipljen (*Thymallis thymallis*) i mladica (*Hucho hucho*). Jadranska jesetra (*Acipenser naccarii*) nalazi se na Emerald listi.

Ornitofauna -Na prostoru Bjelasice je do sada popisano oko 150 vrsta ptica. Zahvaljujući činjenici da je stanište velikog broja međunarodno značajnih ptica, Bjelasica je 2000. godine dobila IBA status (Important Bird Area – važno stanište za ptice). Emerald vrste identifikovane na Komovima: *Aquila chrysaetos*, *Bubo bubo*, *Circaetus gallicus*, *Dendrocopos medius*, *Dryocopus martius*, *Falco peregrinus*, *Ficedula albicollis*, *Ficedula parva*, *Gyps fulvus*, *Hieraaetus fasciatus*, *Hieraaetus pennatus*, *Pernis apivorus*, *Picus canus*, *Sylvia nisoria*, *Tetrao urogallus*.

Herpetofauna područja predstavljena je palearktičkim oblicima, zatim srednjeevropskim, uz određene mediteranske elemente. Zakonom su zaštićene sljedeće vrste vodozemaca: šareni daždevnjak (*Salamandra salamandra*), velikakrastača (*Bufo bufo*), zelena krastača (*Bufo viridis*), gatalinka (*Hyla arborea*), grčkažaba (*Rana graeca*), planinski mrmoljak (*Lissotriton alpestris*) i mali mrmoljak (*Mesotriton vulgaris*). Lokve predstavljaju staništa vrste žutotrbi mukač (*Bombina variegata*) koja se nalazi na Emerald listi. Od gmizavaca nacionalnim zakonodavstvom zaštićene su: barska kornjača (*Emys orbicularis*), slijepić (*Anguis fragilis*), zidni gušter (*Lacerta muralis*), planinski gušter (*Lacerta agilis*), barskabjelouška (*Natrix tessellatus*), smukulja (*Coronela austriaca*) i obični smuk (*Elaphelongissima*). Prisutna je i zmija kraški šargan (*Vipera ursini*), globalno značajna vrsta koja se nalazi na Emerald listi i na listi Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje flore i faune (CITES).

Entomofauna, obzirom na svoju brojnost, još uvijek nije u dovoljnoj mjeri istražena. U Nacionalnom Parku "Biogradska gora" utvrđeno je prisustvo 99 vrsta noćnih leptira (Macrolepidoptera). Istraživanja faune mrava ukazuju da se na prostoru Biogradske gore nalazi oko 60 vrsta, što je oko 50% vrsta registrovanih u Crnoj Gori. Zakonom su zaštićene sljedeće vrste insekata: šumski mrav (*Formika rufa*), jelenak (*Lucanuscervus*) koji se nalazi na Emerald listi, zatim nosorožac (*Oryctes nasicornis*), lastinrepak (*Papilio machaon*), apolonov leptir (*Parnassius apollo*) i jedarce (*Papilio podalirius*).

Puževi (Gastropoda)

Od 27 vrsta puževa golaća registrovanih u Crnoj Gori, 4 vrste, karakteristične zavisokoplaninska područja, konstatovane su u na području Bjelasice. Dominantna vrsta je *Limax cinereoniger*. Od balkanskih endema prisutna je vrsta *Derocera sturcicum*. Još 33 taksona ostalih kopnenih i slatkovodnih puževa nađeno je u regionu masiva Bjelasice. Za neke od njih je upravo ovaj region i *locus typicus* ito za: *Helix dormitoris kolaschinensis*, *Herilla jabucica*, *Paraegopis mauritiimontenegrinus* i *Protoherilla mirabilis*.

Pregled osnovnih karakteristika pejzaža

Raznovrsnost pejzaža kao komponenta prirodne i kulturne baštine predstavlja vrijednost i bogatstvo jedne zemlje i doprinosi jačanju njenog identiteta. U Crnoj Gori je ta raznovrsnost nastala kroz kombinaciju izuzetnih prirodnih vrijednosti sa različitim lokalnim tradicijama korišćenja prostora koje su se razvile kao odraz kulturno-istorijskih i socio-ekonomskih prilika. Na osnovu prirodnih karakteristike prostora i efekta čovjekovog prisustva u njemu, u Crnoj Gori je izdvojeno 19 osnovna pejzažna jedinica od kojih zahvat Plana definišu dvije pejzažne jedinice: Slivno područje Tare i Polimlje. Slivno područje Tare Dolina rijeke Tare, od izvora do ušća u Mojškovačku Bistricu gdje počinje njen kanjonski dio, sa prostranim

masivom Bjelasice i gorostasnim Komovima, izrazit je strukturni elementi ove pejzažne jedinice koji joj daju prepoznatljiv izgled. Nastajući u Podkomovlju od Veruše i Opasanice, Tara teče uskom dolinom uz zapadni obod oble Bjelasice koja se na jugu, preko šumovite Jelovice i Trešnjevika, veže za visoke Komove grebenastih vrhova. Planinski vijenci Bjelasice i Komova bogati su pašnjacima i šumama kao i hidrološkim objektima koji im daju posebnu vizuelnu dinamičnost. Na Bjelasici se nalazi sedam jezera: Pešićko, Veliko i Malo Ursulovačko, Šiško, Biogradsko i dr. Sliku područja upotpunjuju tradicionalni stočarski katuni koje treba očuvati u izvornom obliku. Na prostoru Kolašinske i Mojkovačke kotline pejzaž je djelimično izmijenjen u izgrađeni pejzaž. Izuzetnu vrijednost područja predstavlja bogatstvo endemičnih i reliktnih biljnih i životinskih vrsta i ekosistema. Slivno područje rijeke Tare zaštićeno je kao Rezervat Biosfere, a središnji dio Bjelasice kao nacionalni park. Osnovni prepoznati problem su: neplansko gazdovanje šumama, erozija i nekontrolisano sakupljanje ljekovitih i dekorativnih biljaka. Unutar ove pejzažne jedinice javlja se više tipova predjela koji imaju svoj individualni karakter i identitet. Polimlje Ova pejzažna jedinica obuhvata dolinu Lima od Plavskog jezera do ulaska u Kumaračku klisuru. Osnovni strukturni elementi pejzaža su: dolina Lima, klisure i proširenja u vidu kotlina duž riječnog toka. Dolina Lima je kompozitnog karaktera, naglašene morfologije, u kojoj se naizmjenično sjenjuju veće i manje kotline (Plavska, Murinjska, Andrijevačka, Beranska, Zatonska, Bjelopoljska) i klisure (Sutjeska, Tifran). Beranska kotlina je najveće proširenje u dolini Lima. Sjeverno od Berana formirana je impozantna Tifranska klisura. Nizvodno, Lim ulazi u Bjelopoljsku kotlinu. Obodom kotlina uzdižu se relativno niska brda i zaravni. Teren je ispresijecan brojnim uskim, relativno dubokim dolinama riječica i potoka, koje izgrađuju gustu mrežu dolina. Pejzažni izraz upotpunjuje vegetacija plavnih šuma i šibljaka. To su, uglavnom, šibljaci vrba, topole, crne i sive vrbe, koji se pružaju u vidu uskog pojasa duž vodotoka. Posebno su interesantne sastojine sa mirikarijom koja daje tipičan izgled predjelu posebno u doba cvjetanja. Plavne šibljake treba zaštititi od dalje degradacije obzirom na njihovu ambijentalnu i meliorativnu funkciju. Ovaj slikoviti i dinamični pejzaž predstavlja kultivisani pejzaž sa pretežno ruralnim karakterom. Na prostoru Bijelog polja i Berana pejzaž je zbog urbanizacije posve izmijenjen i ima karakter izgrađenog pejzaža. Osnovni problemi u prostoru su: zauzimanje produktivnog zemljišta širenjem naselja i industrijskih zona, poplave, erozija, degradacija plavnih šibljaka, eksploatacija pijeska, saobraćajna infrastruktura.

Pregled zaštićenih objekata i dobara kulturno-istorijske baštine

Na osnovu primjene domaćih propisa, u zahvatu Plana i njegovom neposrednom okruženju zaštićena prirodna dobra su:

- ✓ Nacionalni park "Biogradska gora" (5650 ha);
- ✓ Spomenici prirode - zajednice bora krivulja (*Pinetum mughi montenegrinum*) na Bjelasici (400 ha), Botanička bašta planinske flore u Kolašinu (0,64 ha), Đalovića klisura (1600 ha) i Novakovića pećina kod Tomaševa.

Basen rijeke Tare je međunarodno zaštićeno područje je (UNESCO, Svjetski rezervat biosfere - M&B). Nacionalni park "Biogradska gora" je predložen za Listu potencijalnih dobara svjetske baštine (UNESCO). Zbog prisustva velikog broja ugroženih biljaka, florističkog bogatstva i prašumskog rezervata, Biogradska gora je predložena za sajt nacionalne IPA mreže (Područje značajno za biljke – Important Plant Area). Takođe je identifikovan i kao IBA područje (Područje značajno za boravak ptica – Important Bird

Area), dok prašumski rezervat predstavlja potencijalno IFA područje (Important Fungus Area – važno stanište gljiva) zbog velikog bogatstva vrsta gljiva kao i prisustva međunarodno značajnih vrsta. Planinski masiv Komova je, zbog raznovrsnosti i bogatstva biljnog svijeta, uvršten u potencijalna IPA područja u Crnoj Gori. Na samom lokalitetu Cmiljača nema zaštićenih objekata niti dobara kulturno-istorijske baštine.

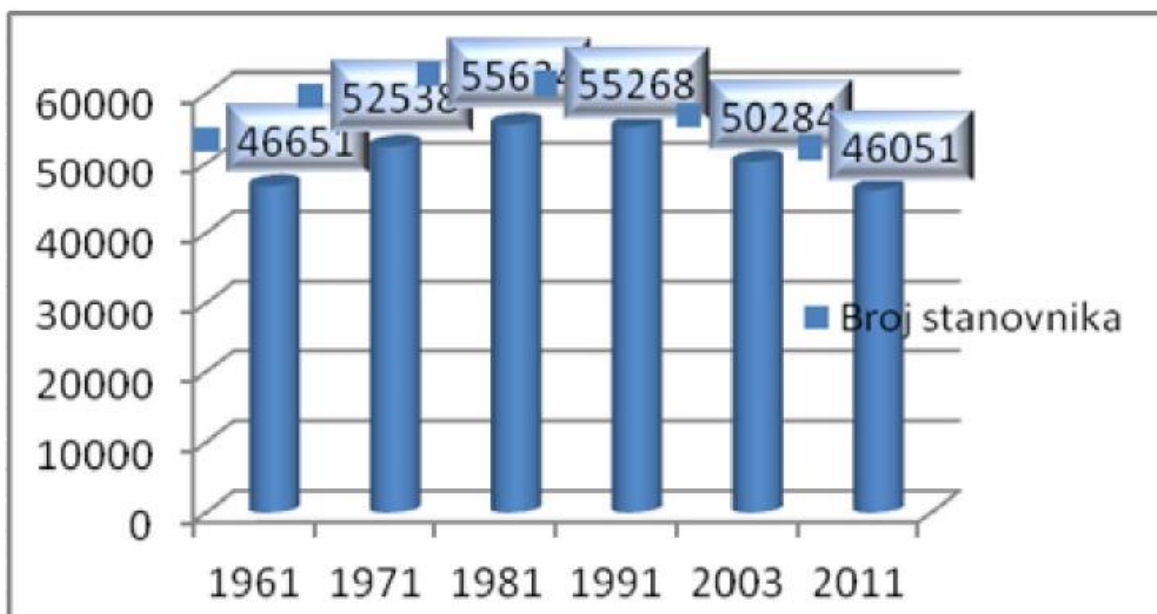
Na desnoj obali Bistrice na uzdignutoj zaravni, nizvodno oko jedan kilometar od njenog izvora nalazi se manastir Majstorovina sa hramom posvećenim Svetoj Trojici. U natpisu nad ulaznim vratima manastira Svete Trojice koji se očuvao do 1926. godine vidi se, da je manastir sazidan u vrijeme Prvog patrijarha srpskog Joanikija u 14. vijeku. Manastir se u književnosti često pominje kao manastir Ravna Rijeka. Često se pominje u razdoblju od 14. do 17. vijeka. U srednjem vijeku manastir je posjedovao zemljište na kome se danas nalazi istoimeno selo Majstorovina. O tome svjedoče i nazivi šuma: Kaluđerski do, Popovo prlo, Manastirski stanovi.

Po jednom zapisu iz 1649. godine manastir Majstorovina je zapao u teškoće, a knjige i bogomoljački predmeti privremeno su prenesene u manastir Dobrilovinu. U manastiru Pakra čuva se srebrom okovano Jevanđelje manastira Svete Trojice iz 1661. godine.

Podaci o naseljenosti, koncentraciji stanovništva i demografskim karakteristikama u odnosu na planirani projekat

Stanovništvo, odnosno njegov broj i struktura, predstavlja najznačajniji faktor društvenog razvoja na svim nivoima. Nepovoljni demografski procesi, koji se ogledaju u migraciji iz ruralnih ka urbanim sredinama i pražnjenju nedovoljno razvijenih područja, što potkrepljuju i podaci iz popisa stanovništva 2003. i 2011. godine, uslovila je nedovoljna valorizacija značajnih prirodnih, privrednih i humanih potencijala opština, prije svega, sjevernog regiona. Ovakav trend karakterističan je i za Bijelo Polje. Naime, broj stanovnika u Opštini je konstantno rastao do 1981. godine, da bi nakon toga uslijedio pad.

Kretanje broja stanovnika u Opštini

Izvor: Zavod za statistiku CG-MONSTAT, 2011. godina

Prema popisu iz 2011. godine, ukupan broj stanovnika na teritoriji opštine Bijelo Polje iznosi 46.051, što čini 7,43%% ukupne crnogorske populacije.

Gustina naseljenosti je 49,8 stanovnika/km², što je znatno manje od crnogorskog prosjeka a, istovremeno, dva puta više od prosječne naseljenosti sjevernog regiona. Ukupan broj domaćinstava, prema istom popisu, iznosi 13.199, što je za 89 domaćinstava manje u odnosu na 2003. godinu.

Negativan demografski trend po osnovu migracionih kretanja odnosi se na:

- migracije u druga područja Crne Gore i
- migracije van Crne Gore.

Po popisu 2011. godine, u Bijelom Polju ima 137 naselja, od kojih je 18 u urbanom, a 119 na seoskom području. U urbanim naseljima živi 15.400 stanovnika ili 33,44%, a u ruralnim 30.651 ili 66,56% .

Teritorijalni raspored stanovništva ukazuje na njegovu visoku razućdenost.

Između dva popisa došlo je do značajnog smanjenja broja stanovnika i u gradskom (urbanom) i seoskom (ruralnom) području, što se i vidi iz naredne tabele.

Područje	2003.	%	2011.	%
Gradsko/urbano	17.320	34,44	15.400	33,44
Ostalo/ruralno	32.964	65,55	30.651	66,56
Ukupno:	50.284	100	46.051	100

Podaci o postojećim privrednim i stambenim objektima, kao i o objektima infrastrukture

Porodične kuće porodice Mušović nalaze se uz predmetni poslovni objekat limarske radnje i na udaljenosti od 30 m od predmetnog objekta i prve su naseljene porodične kuće predmetnom objektu.

Na predmetnoj lokaciji nalaze se sledeći infrastrukturni objekti: lokalna saobraćajnica, elektromreža, vodovodna mreža, nn mreža i sl.

c) Apsorpcioni kapacitet prirodne sredine

Apsorpcione karakteristike ovog lokaliteta su relativno dobre, ali ih treba racionalno koristiti, tako da prirodna sredina može da prihvati određenu količinu zagađujućih materija po jedinici vremena i prostora tako da ne nastupi nepovratna šteta u životnoj sredini.

- Močvarna i obalna područja i ušća rijeka: Lokacija na kojoj se nalazi predmetni objekat ne nalazi se na močvarnom području, obalnom području i ušću rijeka.
- Površinske vode: Na predetnoj lokaciji nema površinskih tokova.

- Priobalne zone i morsku sredinu: Lokacija se ne nalazi u priobalnoj zoni i zoni morske sredine.
- Planinske i šumske oblasti: U blizini lokacije nalaze se šumska i planinska područja.
- Zaštićena i klasifikovana područja: Predmetna lokacija ne pripada zaštićenom području.
- Područja obuhvaćena mrežom Natura 2020: Predmetna lokacija nije obuhvaćena mrežom Natura 2020.
- Područja na kojima ranije nijesu bili zadovoljeni standardi kvaliteta životne sredine ili za koje se smatra da nijesu zadovoljeni, a relevantni su za projekat: Predmetna lokacija ne pripada pomenutom području.

3. OPIS PROJEKTA

a) Opis fizičkih karakteristika cjelokupnog projekta

Lokacija

Sekretarijat za urbanizam, stambeno-komunalne poslove i zaštitu životne sredine, Opštine Bijelo Polje, donio je rješenje broj: Up.br.032-361-04/6-187/1 od 14.12.1998., kojim se odobrava Mušović Dzaferu iz Bijelog Polja, izgradnja poslovnog objekta limarske radnje gabarita 9,00 x 8,50 m, ukupne površine **76,50 m²**, spratnosti Pr + o, na dijelu katastarske parcele br. 505 KO Nedakusi, Opštine Bijelo Polje,

Predmetna lokacija se nalazi na dijelu katastarske parcele br. 505 KO Nedakuse, Opština Bijelo Polje, prema listu nepokretnosti 967 – izvod, izdatim od PJ Opština Bijelo Polje i u vlasništvu je Mušović Safeta, u obimu prava svojine 1/1.

Tehnologija procesa rada

U predmetnom objektu vrše se limarsko lakirerske usluge.

Na mjesečnom nivou vrši se lakiranje jednog automobila.

Redoslijed rada kod lakiranja/farbanja automobila uključuje sljedeće korake:

- demontaža elemenata koji sprječavaju pristup skrivenim šupljinama, dijelovi koji se neće farbati pokrivaju se izolacijskim materijalom (kamuflacijski papir, novine, film);
- odmašćivanje površine, uklanjanje bitumenskih mrlja;
- uklanjanje starog sloja boje sa područja popravke (poželjno je kitovati "goli" metal), matiranje cijele površine;
- nanošenje kita, nakon čega slijedi brušenje i davanje elementa tijela prirodnim oblicima;
- ponovno nanošenje kita;
- nanošenje razvijajućeg sloja i ponovno brušenje;
- primjena tla;
- odmašćivanje;
- nanošenje potrebnog broja slojeva osnovne boje;
- površinsko lakiranje;
- završno poliranje.

NAPOMENA: U svim fazama rada obavezno se koriste sredstva za ličnu zaštitnu opremu (zaštitna maska sa respiratorom, rukavice).

Glavna oprema i potrošni materijal koji može biti potreban za rad na karoseriji:

- lak, boja;
- kompresor i potrošni materijal za njega (filteri za sakupljanje ulja i vode);
- mješavina prajmera;
- brusni papir različitih veličina zrna;
- kit;
- rukavice;
- pištolj za prskanje sa mlaznicom za vrstu boje;
- mlaznice za električnu bušilicu za uklanjanje laka, korozije itd.;
- sander;
- lopatice;
- aparat za zavarivanje;
- respirator;
- građevinsko sušilo za kosu;
- rukavice;
- set alata za demontažu i montažu dijelova karoserije.

Prilikom farbanja cijele karoserije potrebno je ukloniti staklo, kvake na vratima, farove, lajsne i druge elemente. Demontaža prije farbanja je čisto individualan proces, koji zavisi o marki automobila, dijelu i površini tretirane površine.

Zavarivanje, ravnanje i karoserija

Ako postoji ozbiljna oštećenja na karoseriji, možda će biti potrebno izrezati oštećene ploče ili njihove dijelove (na primjer, lukove krila). Nakon zavarivanja novih dijelova karoserije ili njihovih dijelova, zavarene šavove treba odmah izravnati brusilicom i brusnom pločom do nje, nakon čega ih je potrebno tretirati zaptivačem za šavove. U većini slučajeva oštećenja se mogu ukloniti izravnavanjem pojedinih dijelova. Glavne metode ispravljanja su: stiskanje ili povlačenje oštećenog područja, ako je metal deformisan (rastegnut) tada se kontrakcija vrši nakon zagrijavanja područja, vakuumsko ravnanje bez naknadnog bojenja oštećenog područja, koristi se uz pomoć posebnih usisnih čaša na blago udubljenim područjima promjera većeg od 15 cm. Unutrašnja strana obrađenog dijela zahtijeva obaveznu obradu anti-šljunkom, Movil ili bitumenskom mastikom, nanesenom u skladu sa zahtjevima uputstava proizvođača.

Gitovanje

U ovoj fazi, tijelo je poravnato prema svom izvornom obliku. Za to se obično koriste sljedeći materijali: epoksidna smola sa fiberglasom; kit od fiberglasa; meki ili tečni kit. U osnovi, vraćanje originalnog izgleda karoserije počinje upotrebom epoksida, sa izuzetkom manjih oštećenja. Prije svake faze kitovanja, tretirana površina se suši (obično sat vremena na pozitivnim temperaturama), brusi potrebnu zrnatost brusnim papirom i odmašćuje površinu. Rad se izvodi gumenim i metalnim lopaticama dimenzija koje odgovaraju promjeru oštećenih područja. Debljina svakog sloja kita ne smije biti veća od 5 mm. Temeljito sušenje slojeva

osigurava pouzdanu fiksaciju, eliminirajući pojavu slijeganja, pukotina ili ljuštenja. Dodavanje učvršćivača i vrijeme sušenja moraju se izvršiti u skladu s uputama proizvođača

Mašina za lepljenje

Dijelovi moraju biti zaštićeni kako bi se karoserija zaštitila od supstanci koje se koriste u prajmeru i farbanju. Da biste to učinili, uz pomoć filma, papira, ljepljive trake, blokira se sve što ne zahtijeva bojenje.

Nanošenje na tlo i matiranje

Nakon nivelisanja dijelova karoserije, fino zrnatim brusnim papirom ukloniti sjaj sa dijela, odmastiti dio i pripremiti smešu prajmera prema zahtjevima proizvođača. Preporučuje se nanošenje prajmera sa pištoljem za prskanje željenog prečnika mlaznice. Prvi sloj treba napraviti vrlo tanak da se izbjegnu mrlje. Ako je potrebno, možete dodatno nanijeti 1-2 sloja i osušiti automobil, obično je za to dovoljan jedan dan. Nakon što se prajmer potpuno osuši, treba ga tretirati peglom i brusnim papirom sa vodom. Tla su raznih vrsta: za završnu obradu površine i osiguravanje visokokvalitetnog nanošenja boje koriste se punila.

Antikorozivna sredstva, koriste se za zaštitu metalnih dijelova karoserije. U prisustvu tragova rđe, kao i nakon zavarivanja, potrebno je tretiranje takvim prajmerom. Epoxy, koji formiraju zaštitni sloj, ali nemaju svojstva protiv korozije. Koriste se za očuvanje karoserije i kao izolacija. Nakon što se prajmer osuši, na njega treba nanijeti prostirku, uz naizmjeničnu obradu brusnim papirom - 260-480 za akril i 260-780 za metalik.

Ponovno lijepljenje

U ovoj fazi potrebno je zamijeniti zaštitne papire i folije na dijelovima koji ne zahtijevaju farbanje, jer prilikom nanošenja boje na njega mogu dospjeti elementi iz prethodnih radova tokom nanošenja boje. Prije farbanja, prikladnije je zaštititi automobil filmom.

Bojanje

Prije nanošenja boje, površinu koja se tretira treba odmastiti, na primjer sredstvom za uklanjanje silikona. Boja se mora nanositi pištoljem za farbanje u skladu sa željama proizvođača. Prečnik mlaznice pištolja za prskanje treba da bude 1,1-1,3 mm. U većini slučajeva premaz se nanosi u 3-4 sloja. Lakiranje se vrši lakovima na vodenoj bazi.

Lakiranje

Nakon što se boja potpuno osuši, uklonite mrlje i prašinu sa površine koju treba tretirati ljepljivom krpom. Metalno obrađene površine nije potrebno odmašćivati. Površina se može lakirati 25-35 minuta nakon nanošenja završnog sloja boje. Lakiranje treba nanositi prema zahtjevima u uputama proizvođača. Obično koristite mlaznicu za pištolj za prskanje promjera 1,35-1,5 mm.

Sušenje

Nakon nanošenja završnog sloja laka ili boje, potrebno je dobro osušiti tretiranu površinu. Uobičajeno vrijeme sušenja tretirane površine na pozitivnim temperaturama nastupa u

jednom danu. Vrijeme sušenja može se smanjiti dodavanjem brzih učvršćivača u boju ili povećanjem vanjske temperature. U ovom slučaju, do sušenja tijela dolazi u roku od 3-6 sati. Maksimalna polimerizacija boja i lakova se javlja u roku od 7-14 dana. Prije toga, površina će biti potpuno suha, ali će parametri čvrstoće premaza biti znatno niži.

Montaža automobila

Nakon što se farba osuši, potrebno je vrlo pažljivo vratiti sve dijelove uklonjene prije farbanja.

Poliranje

Završno poliranje površina izvodi se posebnom abrazivnom pastom, nakon čega je potrebno prošetati završnim lakom za povećanje sjaja. Poliranje karoserije mora se izvršiti najkasnije 14 dana nakon farbanja, nakon što se svježi premaz potpuno polimerizira.

Komora za lakiranje

Nosilac projekta u jednom dijelu poslovnog objekta (posebnoj prostoriji), vrši lakiranje vozila i u istu prostoriju instalirao je ekološku komoru sa odgovarajućom opremom, adekvatnim filterima i ventilacionim uređajima.

Komora za lakiranje je sastavljena od:

1. dijela za farbanje (lakiranje);
2. pogonskog dijela;
3. otvora vazduha za ispuštanje vazdušnih jedinica sa aktivnim ugljem;
4. kontrolne ploče;

Prostor za lakiranje je zatvoren prostor gdje se vrši lakiranje i proces sušenja. On je podijeljen u sledeće podgrupe:

- A Perimetrički zidovi
- B Prednji zidovi
- C Sistemi za osvetljenje (iluminaciju)
- D Tavana (plafona)
- E Temelja (prizemlja)

Sl. 3.a.1. Komora za lakiranje

A Perimetrički zidovi

Perimetrički zidovi su neophodni za izolaciju prostora za lakiranje od spoljnih uticaja, bilo sa termičke ili akustičke tačke gledanja i iznad svega da se ne bi raspršivala (rasipala) boja i ostatak rastvarača u okolinu. Oni su sastavljeni od:

1. Zidova sa strane, napravljenih od ploča, sa debljinom od 40 mm;
2. Zadnjih zidova, ploča napravljenih od istog materijala kao i zidovi sa strane;
3. Pozadine, koja je neophodna za fiksiranje tereta kao i za zatvaranje visočijeg dijela zadnjeg zida;
4. Pozadinskih uglova koji su neophodni za konekciju (spajanje) između zidova sa strane i zadnjeg zida;

B Prednji zid komore sastoji se od:

1. Čela (prednje strane) koja je neophodna za potpuno fiksiranje prostorije kao i za zatvaranje najvisočijeg dijela prednjeg zida;

2. Vrata, za ulaz-izlaz operatera, opremljena sa elastičnim načinom otvaranja;
3. Umeci (jastučići) sa strane , na kojima su vrata namještena (dodaci za šarke);
4. Cjevasti okvir koji je uporište strukture vrata (samo pećnice –komore- bez pokretne osnove);
5. Prilaz (prolaz) na vratima , za ulazak automobila koji se lakiraju

Sva vrata su opremljena staklom koja dopuštaju da radnik kontroliše proces sušenja. Staklo je otporno na visoke temperature i ima dupli sloj sa slojem plastične materije da bi se spiječila disperzija krhotina u slučaju lomljave.

C Sistem za osvjetljenje (iluminaciju)

Unutrašnje svjetlo je postavljeno na vrhu panela sa strane , pozicionirano pod uglom od 30 stepeni da bi garantovali dovoljnu i podjednaku svjetlost. Gornje svjetiljke su prevučene čelikom u boji u kojoj su dva držača neonskih sijalica koji su snabdjeveni sa dvije neonske sijalice snage od po 36 W. Neonske sijalice su izolovane od radnog prostora istim staklom koje se nalazi na vratima.

D. Tavan (plafon)

Tavan lakirnice prekriva lakirnicu (radni prostor) i i uporište je vazдушnim filterima na ulazu i sastoji se od:

1. Gornjih svjetla sačinjenih od neonskih sijalica za osvjetljenje prostorije;
2. Krovne konstrukcije, smještene u gornjim svjetlima koji su potrebni da drže okvir prefiltera;
3. Umecima (jastucima) , koji su smješteni na najvisočijem dijelu krovne konstrukcije i neophodni su da prave ujednačeno vazdušno strujanje;
4. Krovovi, koji su smješteni u pocinkovanim dijamantskim posudama što je neophodno za gornji prekrivač komore;
5. Galvanizirani željezni sastojci , su ploče u specijalno ofarbanim posudama koje štite elektirčni sistem gornjeg svjetla.

E Kompletan temelj (prizemlje) (kućište za motor)

Temelj (podrum) služi kao glavni dio komore koji odvodi izlazni vazduh iz lakirnice. Sastoji se od :

1. Temelja (podloge), koji je napravljen od greda poređane uzdužno i povezanih sa dvije poprečne grede na krajevima koje povezuju unutrašnje uzdužne komade. Grede koje čine temelj su smeštene u pocinčanim presovanim presavijenim prevlakama;

2. Rešetke, koje su umetnute u podlogu obavezno uz pod. Takođe mogu se koristiti obložene ploče ali se mogu koristiti jedino tako da odgovaraju prostoriji jer vazduh teži rešetkama, da bi se dozvolilo da vazduh prolazi;
3. Unutrašnji (kućni) filter tankovi, smješteni između rešetaka i temelja (podloge), oni su neophodni kao podrška (držači) filterima;
4. U okviru kućnih filtera odvija se vazдушna aspiracija;
5. Ulazna rampa, koja je potrebna za pristup komori vozila koje treba da se lakira;
6. Podloga takođe može biti zidana građevina sa raznim pozicijama za aspiraciju vazduha.

Prečišćivač izduvnih (otpadnih) gasova je neophodan da prečisti otpadne gasove iz vazduha i da smanji procenat uzroka (čestica) zagađenja da bi se povinovali zakonu sa procedurom zaštite od emisije u atmosferu. Prečišćivač izduvnih (otpadnih) gasova je sačinjen od:

1. Električnog motora smještenog na izduvnoj cijevi sa aktivnim drvenim ugljem, koji radi kao ventilator;
2. Centrifugalnog ventilatora, koji se pokreće električnim motorom;
3. Grupom prefiltera, opremljenih sa sintetičkim filterima koji su smješteni u kaseti;
4. Grupom filtera, koji su sačinjeni od kasete koje sadže drveni ugalj koji redukuje rastvorena zagušljiva isparenja;
5. Kolektor (sakupljač) za povezanost sa kutijom;

Prečišćivač izduvnih (otpadnih) gasova, odvodi i prečišćava gasove preko grupe prefiltera, opremljenih sa sintetičkim filterima koji su smješteni u kaseti i grupe filtera koji su sačinjeni od kasete koje sadže drveni ugalj koji redukuje rastvorena zagušljiva isparenja do kolektora (sakupljača).

Servisiranje komore vrši ovlašćen servis. Dinamiku zamjene sintetičkih filtera vršiovlašćen servis i zavisice isključivo od vremena korišćenja komore za lakiranje kao i samog stanja sintetičkih filtera (da li su za zamjenu ili nijesu). Dinamiku zamjene sintetičkih filtera određuje i vrši isključivo ovlašćen servis.

Ovlašćen servis zbrinjava sintetičke filtere u skladu sa Ugovrom sa nosiocem projekta.

Lakiranje se vrši poliuretanskim lakovima na vodenoj bazi.

Tehnološki otpadne vode tokom lakiranja recikulišu preko prelivnih jama, pri čemu se izdvaja manja količina mulja. Mulj se taloži u manju vodonepropusnu jamu.

Vodovod i kanalizacija

Za potrebe predmetnog objekta koristi se voda sa gradskog vodovoda.

Sanitarno-fekalne otpadne vode odvođe se u vodonepropusnu septičku jamu.

Tehnološki otpadne vode recikliraju preko prelivnih jama, pri čemu se izdvaja manja količina mulja. Mulj se taloži u manju vodonepropusnu jamu.

Nosilac projekta je dužan da sklopi Ugovor sa ovlašćenom institucijom, za zbrinjavanje mulja.

Kišnica sa krova prihvata se olučnim vertikalama. Kišne vode odvođe se slivnicima na površinu oko objekta.

b) Veličina projekta

Poslovni objekat, namjene limarske radnje je gabarita 9,00 x 8,50 m, ukupne površine **76,50 m²**.

c) Kumuliranje sa efektima drugih projekata

Navedeni projekat isključuje kumuliranje sa efektima drugih projekata koje bi bile u suprotnosti sa okruženjem.

d) Korišćenje prirodnih resursa i energije, naročito tla, zemljište, vode i biodiverziteta

Procjena potrebe za električnom snagom

BILANS OPTEREĆENJA

Vršno opterećenje uslijed opšte potrošnje dobija se množenjem instalisane snage svih električnih potrošača sa faktorom jednovremenosti $k=0,46$, usvojenim iskustveno:

$$P_j = k_j \times (P_{in})$$

gdje je : k_j - faktor jednovremenosti,

P_{in} - instalisane snage pripadajuće table, odnosno ormara

Vršno opterećenje na nivou objekta

Vršno opterećenje objekta je $P_i=31,40$ kW

Procjena potrošnje vode

Za potrebe predmetnog auto servisa koristi se voda sa gradskog vodovoda.

e) Stvaranje otpada i tehnologija tretmana otpada(reciklaža, prerada, odlaganje i sl.)

Otpadni mulj

Nosilac projekta je dužan da sklopi Ugovor sa ovlašćenom institucijom, za zbrinjavanje mulja.

Otpad od lima

Otpad od lima se sakuplja i predaje tj, prodaje reciklažnom centru.

Komunalni otpad

U toku rada stvara se komunalni otpad a isti zbrinjava D.O.O. „KOMUNALNO LIM“ BIJELO POLJE, shodno ugovoru sa nosiocem projekta. Vlasnik otpada dužan je da upravlja otpadom u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom (Sl.list Crne Gore, br. 64/11 i 39/16), planovima i programima upravljanja otpadom i zahtjevima zaštite životne sredine. Proizvođač otpada dužan je da izradi plan upravljanja otpadom, ako na godišnjem nivou proizvodi više od 200 kg opasnog otpada ili više od 20 tona neopasnog otpada, shodno obavezama Zakona o upravljanju otpadom (Sl.list Crne Gore, br. 64/11 i 39/16). Evakuacija komunalnog otpada: za evakuaciju komunalnog otpada su nabavljeni metalni kontejneri (komercijalnog tipa), koji su postavljeni u unutrašnjosti predmetne lokacije a prema uslovima D.O.O. „KOMUNALNO LIM“ BIJELO POLJE,, isti se prazne. Otpadni materijal koji nastaje mora se odlagati na mjesto privremenog odlaganja u radnim prostorijama, a zatim se otpad po vrsti odlaže na odgovarajuće mjesto. Ne smije se vršiti nepravilno odlaganje otpadnog materijala na otvorenim površinama. Nosilac projekta je u obavezi da vodi svakodnevnu evidenciju o mjestu nastanka, količinama i načinu tretmana otpadnog materijala koji se stvara u objektima i na lokaciji.

Ostale vrste otpada

Ostale vrste otpada pripadaju grupi neopasnog otpada.

f) Zagađivanje, štetno djelovanje i izazivanje neprijatnih mirisa, uključivanje emisije u vazduh, ispućtanje u vodotoke, odlaganje na zemljište, buku, vibracije, toplotu, jonizujuća i ne jonizujuća zraćenja.

Izvor zagađenja životne sredine iz ovakvih objekata su emisije gasova tokom lakiranja

Nosilac projekta u cilju smanjenja emisije gasova vrši lakiranje vozila u ekološkoj komori sa odgovarajućom opremom, adekvatnim filterima i ventilacionim uređajima, u cilju smanjenja negativnih uticaja na najmanju moguću mjeru.

Sanitarno-fekalne vode

Sanitarno-fekalne otpadne vode odvede se u vodonepropusnu septičku jamu, zapremine 12 m³. Nosilac projekta je dužan da sklopi Ugovor sa ovlašćenom institucijom, za pražnjenje vodonepropusne septičke jame.

Tehnološki otpadne vode

Tehnološki otpadne vode nastaju u procesu lakiranja. Tehnološki otpadne vode recikliraju se preko prelivnih jama, pri čemu se izdvaja manja količina mulja. Mulj se taloži u manju vodonepropusnu jamu.

Nosilac projekta je dužan da sklopi Ugovor sa ovlaštenom institucijom, za zbrinjavanje mulja.

Atmosferske vode

Kišnica sa krova prihvaćaće se olučnim vertikalama. Kišne vode odvođiće se slivnicima na površinu oko objekta.

Buka

U toku funkcionisanja sa stanovišta buke nema novih, većih uticaja na životnu sredinu.

Navedene mašine i alati, odnosno uređaji isunjavaju uslove u pogledu zvučne snage propisane Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini („Sl. list Crne Gore“, br. 28/11, 1/14).

Iz opisa djelatnosti koja se obavlja na predmetnom lokalitetu može se zaključiti da neće doći do povećanog nivoa buke koja nastaje usled funkcionisanja projekta..

Buka na granicama predmetne lokacije ne smije prelaziti propisane granične vrijednosti nivoa buke u zoni sa kojom se graniči (Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke (Sl. list Crne Gore, br. 60/11).

Uticaj vibracija

Uticaji vibracija nijesu prisutni.

Uticaji toplote, jonizujućeg i nejonizujućog zračenja

Uticaji toplote, jonizujućeg i nejonizujućog zračenja nijesu prisutni.

g) Rizik nastanka accidenta

Djelatnost će se obavljati u skladu sa zakonskim propisima te će rizik nastanka udesa (akcidenta) biti sveden na najmanju moguću mjeru. Negativni uticaji i efekti se multiplikuju u slučaju udesnih situacija koje se vrlo rijetko dešavaju ali se ipak mogu desiti. Sagledavajući namjenu prostora definisanu za predmetno područje i postojećim stanjem kvaliteta životne sredine, nameće se zaključak da je mogući ograničavajući faktor daljeg razvoja područja povećani nivo buke koji potiče od izgradnje objekta i blizine prometne saobraćajnice,

generalno povećano aerozagađenje koje je porijeklom od blizine i sa šireg lokaliteta opštine Bijelo Polje. U cilju prevencije, pripravnosti i odgovora na moguće udesne situacije, nosilac Projekta će projektovati sistem protiv-požarne zaštite, pri čemu će analiza požarno-eksplozivne ugroženosti morati da sadrži sledeće:

- evidentiranje zapaljivih materija koje su prisutne u navedenim objektima sa navođenjem njihovih fizičko-hemijskih osobina i njihov način korišćenja,
- požarno opterećenje i
- specifikaciju stabilne i mobilne PP opreme

h) Rizici za ljudsko zdravlje

Funkcionisanjem projekta nije ugroženo zdravlje radnika i korisnika usluga.

Djelatnost se obavlja u skladu sa zakonskim propisima te ne postoji postojati rizik za ljudsko zdravlje.

4. VRSTE I KARAKTERISTIKE MOGUĆIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

a) Veličina i prostorni obuhvat uticaja projekta

Stanovništvo, odnosno njegov broj i struktura, predstavlja najznačajniji faktor društvenog razvoja na svim nivoima. Nepovoljni demografski procesi, koji se ogledaju u migraciji iz ruralnih ka urbanim sredinama i pražnjenju nedovoljno razvijenih područja, što potkrepljuju i podaci iz popisa stanovništva 2003. i 2011. godine, uslovlila je nedovoljna valorizacija značajnih prirodnih, privrednih i humanih potencijala opština, prije svega, sjevernog regiona. Ovakav trend karakterističan je i za Bijelo Polje. Naime, broj stanovnika u Opštini je konstantno rastao do 1981. godine, da bi nakon toga uslijedio pad.

Prema popisu iz 2011. godine, ukupan broj stanovnika na teritoriji opštine Bijelo Polje iznosi 46.051, što čini 7,43%% ukupne crnogorske populacije.

Gustina naseljenosti je 49,8 stanovnika/km², što je znatno manje od crnogorskog prosjeka a, istovremeno, dva puta više od prosječne naseljenosti sjevernog regiona. Ukupan broj domaćinstava, prema istom popisu, iznosi 13.199, što je za 89 domaćinstava manje u odnosu na 2003. godinu.

Negativan demografski trend po osnovu migracionih kretanja odnosi se na:

- migracije u druga područja Crne Gore i
- migracije van Crne Gore.

Po popisu 2011. godine, u Bijelom Polju ima 137 naselja, od kojih je 18 u urbanom, a 119 na seoskom području. U urbanim naseljima živi 15.400 stanovnika ili 33,44%, a u ruralnim 30.651 ili 66,56% .

Teritorijalni raspored stanovništva ukazuje na njegovu visoku razućenost.

Poslovni objekat, namjene limarske radnje je gabarita 9,00 x 8,50 m, ukupne površine **76,50 m²**.

b) Priroda uticaja

Nivo i koncentracija zagaćujućih materija u vazduhu

Nosilac projekta u cilju smanjenja emisije gasova vrši lakiranje vozila u ekološkoj komori sa odgovarajućom opremom, adekvatnim filterima i ventilacionim urećajima, u cilju smanjenja negativnih uticaja na najmanju moguću mjeru, na način opisan u poglavlju 3.0.

Nivo i koncentracija zagaćujućih materija u površinskim i podzemnim vodama

Sav otpad koji se javlja usled funkcionisanja projekta se pravovremeno odvozi, što znači da neće biti odlaganja otpada na lokaciji.

Radnici zaposleni na navedenom objektu koristiće sanitarni čvor koji se nalaze u poslovnom objektu.

Sanitarno-fekalne otpadne vode odvođe se u vodonepropusnu septičku jamu, zapremine 12 m³. Nositelj projekta je dužan da sklopi Ugovor sa ovlaštenom institucijom, za pražnjenje vodonepropusne septičke jame.

Tehnološki otpadne vode nastaju u procesu lakiranja. Tehnološki otpadne vode recikliraju preko prelivnih jama, pri čemu se izdvaja manja količina mulja. Mulj se taloži u manju vodonepropusnu jamu.

Nositelj projekta je dužan da sklopi Ugovor sa ovlaštenom institucijom, za zbrinjavanje mulja.

Kišnica sa krova prihvaća se olučnim vertikalama. Kišne vode odvođe se slivnicima na površinu oko objekta.

Nivo i koncentracija zagađujućih materija u zemljištu

Neadekvatno odlaganje otpada može dovesti do devastacije prostora u toku funkcionisanja projekta, međutim to nije slučaj kada je u pitanju predmetni auto servis..

Sanitarno-fekalne otpadne vode odvođe se u vodonepropusnu septičku jamu, zapremine 12 m³. Nositelj projekta je dužan da sklopi Ugovor sa ovlaštenom institucijom, za pražnjenje vodonepropusne septičke jame.

Tehnološki otpadne vode nastaju u procesu lakiranja. Tehnološki otpadne vode recikliraju preko prelivnih jama, pri čemu se izdvaja manja količina mulja. Mulj se taloži u manju vodonepropusnu jamu.

Nositelj projekta je dužan da sklopi Ugovor sa ovlaštenom institucijom, za zbrinjavanje mulja.

Kišnica sa krova prihvaća se olučnim vertikalama. Kišne vode odvođe se slivnicima na površinu oko objekta.

Negativnih uticaja na kvalitet zemljišta nema.

Gubitak i oštećenje biljnih i životinjskih staništa

Realizacija projekta ne utiče na gubitak i oštećenje biljnih i životinjskih staništa.

c) Prekogranična priroda uticaja

Obzirom na položaj lokacije projekta ne postoji mogućnost prekograničnog zagađenja vazduha.

Ne postoji mogućnost uticaja na prekogranično zagađivanje voda kada je ovaj projekat u pitanju.

Ne postoji mogućnost uticaja na prekogranično zagađivanje zemljište kada je ovaj projekat u pitanju

d) Jačina i složenost uticaja

Realizacija projekata ove vrste ne može biti u suprotnosti sa okruženjem. Jačina i složenost uticaja je neznatna.

Što se tiče složenosti uticaja navedeni projekat neće imati uticaja na životnu sredinu jer će se nosilac projekta pridržavati standarda iz oblasti zaštite životne sredine, održivog razvoja, upravljanja otpadom, energetske efikasnosti...

c) Vjerovatnoća uticaja

Vjerovatnoća uticaja je neznatna.

f) Očekivani nastanak, trajanje, učestalost i ponavljanje uticaja

Učestalost mogućih uticaja mogla je nastati i biti prisutna samo u toku izgradnje objekta, dok će vizuelni efekat prisutan čitavo vrijeme.

g) Kumulativni uticaj sa uticajima drugih projekata

Navedeni projekat isključuje kumuliranje sa efektima drugih projekata koje bi bile u suprotnosti sa okruženjem.

h) Mogućnost efektivnog smanjenja uticaja

Analizirajući projekat, izdvojene su mjere zaštite koje su predviđene tehničkom dokumentacijom, kao i mjere zaštite koje je neophodno dodatno sprovesti u cilju smanjenja mogućeg negativnog uticaja funkcionisanja predmetnog auto servisa na životnu sredinu, na najmanju moguću mjeru.

5.OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

a) Očekivane zagađujuće materije

1.Izvor zagađenja životne sredine iz ovakvih objekata su emisije gasova iz komore za lakiranje.

Nosilac projekta u cilju smanjenja emisije gasova vrši lakiranje vozila u ekološkoj komori sa odgovarajućom opremom, adekvatnim filterima i ventilacionim uređajima, u cilju smanjenja negativnih uticaja na najmanju moguću mjeru, na način opisan u poglavlju 3.0.

2. Sanitarno-fekalne otpadne vode

Sanitarno-fekalne otpadne vode odvođe se u vodonepropusnu septičku jamu, zapremine 12 m³. Nosilac projekta je dužan da sklopi Ugovor sa ovlašćenom institucijom, za pražnjenje vodonepropusne septičke jame.

3. Tehnološki otpadne vode

Tehnološki otpadne vode nastaju u procesu lakiranja. Tehnološki otpadne vode recikliraju preko prelivnih jama, pri čemu se izdvaja manja količina mulja. Mulj se taloži u manju vodonepropusnu jamu.

Nosilac projekta je dužan da sklopi Ugovor sa ovlašćenom institucijom, za zbrinjavanje mulja.

4.Buka

U toku funkcionisanja sa stanovišta buke nema novih, većih uticaja na životnu sredinu.

Navedene mašine i alati, odnosno uređaji isunjavaju uslove u pogledu zvučne snage propisane Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini („Sl. list Crne Gore“, br. 28/11, 1/14).

Iz opisa djelatnosti koja se obavlja na predmetnom lokalitetu može se zaključiti da neće doći do povećanog nivoa buke koja nastaje usled funkcionisanja projekta..

Buka na granicama predmetne lokacije ne smije prelaziti propisane granične vrijednosti nivoa buke u zoni sa kojom se graniči (Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke (Sl. list Crne Gore, br. 60/11).

5..Komunalni otpad

Sav komunalni otpad će odvozi preduzeće nadležno za te poslove sa kojim investitor posjeduje Ugovor o pružanju usluga D.O.O. „KOMUNALNO LIM “ BIJELO POLJE.

b) Korišćenje prirodnih resursa

Za potrebe predmetnog objekta koristi se voda sa gradskog vodovoda.

6.MJERE ZA SPRJEČAVANJE, SMANJENJE ILI OTKLANJANJE ŠTETNIH UTICAJA

Analizirajući moguće štetne uticaje predmetnog proizvodnog pogona na životnu sredinu, mogu se prepoznati određene mjere i postupci kojima će se obezbjediti potrebni ekološki uslovi, koji omogućavaju da se uticaj predmetnog proizvodnog pogona svede u granice prihvatljivosti. Ako se karakteristike prirodne sredine i postojeće stanje životne sredine počnu razmatrati istovremeno sa tehničko-tehnološkim karakteristikama planiranih aktivnosti, a to je ovde bio slučaj, preventivnim mjerama zaštite može se postići da se degradacija životne sredine smanji i spriječi mogući štetni uticaji na životnu sredinu.

Imajući ovo u vidu, izdvojene su mjere zaštite koje su predviđene tehničkom dokumentacijom, kao i mjere zaštite koje je neophodno dodatno sprovesti u cilju smanjenja mogućeg negativnog uticaja **FUNKCIONISANJA AUTO SERVISA, NA DIJELU KATASTARSKE PARCELE BROJ 505 KO NEDAKUSI, OPŠTINA BIJELO POLJE**“, NOSIOCA PROJEKTA „AUTO REFINISH“D.O.O. BIJELO POLJE, na životnu sredinu, na najmanju moguću mjeru.

a) Mjere predviđene zakonom i drugim propisima, normativima i standardima i rokovi za njeno sprovođenje

Opšte mjere zaštite uključuju u sebe sve aktivnosti propisane planovima višeg reda koji su u skladu sa opštom globalnom strategijom na očuvanju i unapređenju životne sredine a koje su definisane zakonskim propisima. U ove mjere zaštite ubrajamo sledeće:

- sve aktivnosti koje su određene kroz lokalne planove najvišeg reda, treba ispoštovati i nove aktivnosti usaglasiti sa datom planerskom dokumentacijom višeg stepena,
- ispoštovati sve regulative koje su vezane za granične vrednosti intenziteta određenih faktora kao što su buka, zagađenje vazduha, zagađenje voda i dr. mjere zaštite treba da određene izdvojene uticaje dovedu na nivo dozvoljenog intenziteta u okviru konkretnog investicionog poduhvata,
- uredno pratiti stanje životne sredine organizovanjem službi za konkretno mjerenje podataka na terenu,
- uraditi planove održavanja planiranih elemenata vezanih za zaštitu životne sredine (održavanje zelenila, uređaja za prečišćavanje tehnološki otpadnih voda i slično.).

U administrativne mjere zaštite ubrajamo sve one aktivnosti koje treba preuzeti da se kasnije ne dese određene pojave koje mogu ugroziti željena očekivanja i zakone.

U ove mjere zaštite spadaju sledeće:

- sankcionisati moguću individualnu izgradnju u neposrednom okruženju koji nijesu u skladu sa planskom dokumentacijom,
- obezbjediti nadzor prilikom izvođenja radova radi kontrole sprovođenja propisanih mjera zaštite od strane stručnog kadra za datu oblast,
- obezbjediti instrumente, u okviru ugovorne dokumentacije koju formiraju investitor i izvođač o neophodnosti poštovanja i sprovođenja propisanih mjera zaštite.

b) Mjere koje će se preduzeti u slučaju udesa (akcidenta)

Mjere za slučaj da dođe do požara

1. Nosilac projekta je dužan da vatrogasnu opremu održava u ispravnom stanju i da zaposlene upozna sa njihovim korišćenjem.

2. U slučaju akcidentnih situacija obaveza je Nosioca projekta da izvrši sanaciju i remedijaciju terena i dovede ga u prvobitno stanje.

Požar kao elementarna pojava dešava se slučajno, praktično može da nastane u bilo kojem dijelu predmetnog objekta, a njegove razmjere, trajanje i posljedice ne mogu se unaprijed definisati i predvidjeti. Kao primarnu preventivnu mjeru neophodno je primijeniti racionalna projektantska rješenja, koja obezbjeđuju veći stepen sigurnosti ljudi i materijalnih dobara. Osnovni koncept svakog projektanta sadrži stav, da je u toku požara iz objekta najbitnije izvršiti blagovremenu i sigurnu evakuaciju ugroženih osoba, a sam objekat tretirati u drugom planu, imajući u vidu da se on može obnoviti.

Sa stanovišta zaštite od požara, u razmatranje se prije svega uzimaju sljedeće činjenice:

- sprječavanje nastanka požara – primjenom „aktivnih“ ili „primarnih“ mjera,
- gašenje požara u ranoj-početnoj fazi,
- predvidjeti bezbjednu evakuaciju ugroženih osoba i vrijedne opreme,
- gašenje i lokalizacija požara i
- očuvanje integriteta i stabilnosti objekta.

Sprječavanje nastanka požara u objektu najefikasnije se vrši primjenom negorivih materijala u elementima njegove konstrukcije gdje je god to moguće. U tom smislu treba izvršiti zamjenu materijala koji je lakše zapaljiv ili ima veću toplotnu moć, sa materijalom koji ima manju temperaturu paljenja i manju toplotnu moć. U aktivnu mjeru takođe spada i smanjenje ukupne količine masenog požarnog opterećenja u objektu, čime se smanjuje temperatura termičkih procesa, žarište požara, temperatura plamena i iskri itd, a takođe treba voditi računa da izvor toplote ne bude u blizini gorivih predmeta.

Gašenje pilot (malog – početnog) plamena koji je nastao nakon gubitka kontrole nad vatrom je moguće priručnim sredstvima, nekada čak i gašenjem običnom cipelom po žarištu požara. Za kontrolu požara dok je u početnoj fazi i njegovu ranu likvidaciju najbolje je rješenje koristeći mobilne aparate za gašenje koji mogu koristiti sva lica (čak i djeca, stari i iznemogli) itd.

Ukoliko se požar nije uspio ugaziti jednim „S“ ili „CO₂“ aparatom, već se otrgao kontroli potrebno je sprovesti veću intervenciju – gašenju treba da pristupi veći broj lica sa više opreme (aparata za početno gašenje i unutrašnjom hidrantskom mrežom). Nakon toga se može početi i sa evakuacijom, imajući u vidu da jedan broj lica nije vičan stručnoj intervenciji, pa u mnogim slučajevima oni svojom panikom ometaju intervenciju. Da bi se obezbijedila efikasna evakuacija potrebno je obezbijediti integritet konstrukcije na putnim komunikacijama i ambijentne karakteristike ispod faktora opasnosti u vremenu evakuacije.

Gašenje požara treba da pruži izgled na uspjeh i kada je žarište veliko i nekoliko desetina m².

U ovoj fazi koriste se stabilne instalacije za gašenje uz učešće pripadnika profesionalne vatrogasne jedinice. Postupak gašenja sprovodi se po sljedećim fazama:

I – faza;

Podrazumijeva isključenje električne energije i pristup gašenju požara ručnim aparatima ili vodom iz hidrantske mreže, ako materija koja gori to dozvoljava.

Za korišćenje aparata za početno gašenje požara tipa „S“ od 6 i 9 kg potrebno je obaviti radnje sljedećim redoslijedom:

- ✓ u što kraćem vremenskom periodu obezbijediti aparat do mjesta požara,
- ✓ izvući osigurač pokretne ručice na ventilu aparata,
- ✓ dlanom udariti pokretnu ručicu na ventilu aparata,
- ✓ sačekati 5 sekundi, i
- ✓ okrenuti mlaznicu prema požaru i pritisnuti pokretnu ručicu do kraja.

Vrijeme djelovanja je 18 sekundi, a domet mlaza iznosi 4 m.

Za korišćenje aparata za početno gašenje požara tipa „CO₂“ od 5 kg potrebno je obaviti radnje sljedećim redoslijedom:

- ✓ u što kraćem vremenskom periodu obezbijediti aparat na mjesto požara,
- ✓ otvoriti ventil do kraja, i
- ✓ okrenuti mlaznicu prema požaru.

Vrijeme djelovanja je 6 sekundi a domet mlaza iznosi 4 m.

- ✓ obavijestiti vatrogasnu jedinicu, i
- ✓ obavijestiti pripadnike Ministarstva unutrašnjih poslova, a po potrebi hitnu medicinsku službu.

II – faza;

Nastupa kada se primijenjenim postupcima i radnjama u prvim stepenom nije uspio ugasiti požar. Dolaskom pripadnika vatrogasne jedinice oni preuzimaju ulogu rukovodjenja akcijom gašenja, sprovodeći neophodne poteze i radnje. Svi prisutni su podređeni komandi rukovodioca akcije gašenja, slijede njegova uputstva i ne smiju se preduzimati samovoljne akcije i radnje.

III – faza;

Ovaj stepen nastupa kod požara većeg intenziteta tj. kada prethodnim postupcima nije došlo do njegove likvidacije. Rukovodilac akcije gašenja putem radio-veze obavještava vatrogasnu jedinicu i svoje pretpostavljene, tražeći pojačanje u ljudstvu i tehnicima. Do dolaska pojačanja a po potrebi i drugih spasilačkih ekipa nastoji se ne dozvoliti da se požar dalje širi, koristeći raspoloživa protivpožarna sredstva i opremu. Po dolasku komandira ili njegovog zamjenika, rukovodilac akcije gašenja upoznaje svoje pretpostavljene o trenutnoj situaciji, a oni nakon toga preduzimaju komandu i rukovode akcijom gašenja. Svi izvršiocima su tada pod njegovim komandom, samostalno ne preduzimaju akcije a oni su odgovoran za sve radnje do konačne likvidacije požara.

Uslove za zaštitu životne sredine treba ispuniti na tri nivoa:

- ✓ u fazi projektovanja,

- ✓ u fazi izgradnje i
- ✓ u fazi korišćenja.

U cilju zaštite životne sredine neophodno je pridržavati se važećih zakonskih propisa i normativa, a kojima su obuhvaćena sledeća područja: urboekologija, zaštita od požara, zaštita od buke, termotehnička zaštita objekta i zaštita od zagađenja zemljišta i vazduha.

Tehnologija građenja i upotreba potrebne mehanizacije, moraju biti prilagođene komunalnim odlukama koje štite uslove planiranih objekata, očuvanje sredine i sanitarno-higijenske mjere za očuvanje prostora.

c) Planovi i tehnička rješenja zaštite životne sredine (reciklaža, tretman, dispozicija otpadnih materija, rekultivacija, sanacija i drugo....)

MJERE ZAŠTITE KOJE SE ODNOSE NA ČVRSTI OTPAD

1. Vlasnik otpada dužan je da upravlja otpadom u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom (Sl.list Crne Gore, br. 64/11 i 39/16), planovima i programima upravljanja otpadom i zahtjevima zaštite životne sredine.

2. Shodno Zakonu o upravljanju otpadom (Sl.list Crne Gore 64/11 i 39/16), upravljanje otpadom mora vršiti na način da se:

- najmanje 50% ukupne mase sakupljenog otpadnog materijala, kao što su papir, metal, plastika i staklo, iz domaćinstava i drugih izvora u kojima su tokovi otpada slični sa tokovima otpada iz domaćinstava, pripremi za ponovnu upotrebu i recikliranje;

- najmanje 70% neopasnog građevinskog otpada pripremi za ponovnu upotrebu i recikliranje i druge načine prerade, kao što je korišćenje za zamjenu drugih materijalau postupku zatrpavanja isključujući materijale iz prirode;

3. Vlasnik otpada dužan je da, u pravilu, izvrši obradu otpada, a ukoliko je obrada otpada nemoguća, ekonomski ili sa stanovišta zaštite životne sredine neopravdana, dužan je da otpad odloži u skladu sa planovima upravljanja otpadom i principima zaštite životne sredine.

4. Proizvođač otpada dužan je da izradi plan upravljanja otpadom, ako na godišnjem nivou proizvodi više od 200 kg opasnog otpada ili više od 20 tona neopasnog otpada, shodno obavezama Zakona o upravljanju otpadom (Sl.list Crne Gore, br. 64/11 i 39/16).

5. Evakuacija komunalnog otpada: za evakuaciju komunalnog otpada neophodno je nabaviti metalne kontejnere (komercijalnog tipa) zapremine 1100 litara, koji će biti postavljen u unutrašnjosti predmetne lokacije a prema uslovima nadležnog preduzeća isti će se prazniti, isti će se prazniti.

6. Otpadni materijal koji nastaje mora se odlagati na mjesto privremenog odlaganja u radnim prostorijama, a zatim se otpad po vrsti odlaže na odgovarajuće mjesto.

7. Ne smije se vršiti nepravilno odlaganje otpadnog materijala na otvorenim površinama.

8. Investitor je u obavezi da vodi svakodnevnu evidenciju o mjestu nastanka, količinama i načinu tretmana otpadnog materijala koji se stvara u objektima i na lokaciji.

MJERE ZAŠTITE KOJE SE ODNOSE NA KVALITET VAZDUHA

1. Nosilac projekta je dužan redovno kontrolisati rad plafonskih, podnih, multilayer ili columbus filtere i andreae – kartonskih filtera kod komore za lakiranje.
3. Adekvatan odabir i dispozicija biljnog materijala oko predmetne lokacije, može dovesti do ublažavanja negativnih uticaja na kvalitet vazduha. Na predmetnoj lokaciji, najbolje je saditi biljni materijal autohtonog porijekla.

MJERE ZAŠTITE KOJE SE ODNOSE NA TEHNOLOŠKE OTPADNE VODE

1. Tehnološki otpadne vode recikulišu preko prelivnih jama, pri čemu se izdvaja manja količina mulja. Mulj se taloži u manju vodonepropusnu jamu.
2. Nosilac projekta je dužan da sklopi Ugovor sa ovlašćenom institucijom, za zbrinjavanje mulja.

MJERE ZAŠTITE ZA PREVZILAŽENJE NEGATIVNIH VIZUELNIH UTICAJA

1. Prevazilaženje negativnih vizuelnih uticaja, postiže se oplemenjivanjem prostora oko objekta, podizanjem višespratnih kultura autohtonog porijekla.
2. U cilju uređenja lokacije neophodno je primjenjivati niz mjera da bi se vegetacija razvijala, dobro napredovala i razvila se.
3. Mjere njege su potrebne tokom cijele godine, jer samo u tom slučaju vegetacija koje se podiže odgovoriće svrsi zbog koje se i zasniva.

d) Druge mjere koje mogu uticati na spriječavanje ili smanjenje štetnih uticaja na životnu sredinu

1. Potrebno je posjedovati Pravilnik o radu u kome je definisan postupak za slučaj opisanih mogućih akcidenata, način obuke zaposlenih i zaduženja u takvim situacijama;
3. Manipulativne površine oko objekta se osvijetljavaju;
4. Parking za vozila se osvijetljava;
5. U cilju uređenja lokacije potrebno je oplemeniti predmetnu lokaciju vrstama autohtonog porijekla. Takođe neophodno je primjenjivati niz mjera da bi se vegetacija razvijala i dobro napredovala i razvila se.

U mjere spadaju:

1. redovno orezivanje drveća i šiblja,

2. okopavanje ukrasnog šiblja,
3. prihranjivanje sadnica putem mineralnog kompleksa NPK,
4. čišćenje i pljevljenje od korova,
5. zalivanje sadnica,
6. zamjena osušenih, oboljelih vrsta,
7. košenje travnjaka,
8. grabuljanje travnjaka,
9. podsejavanje travnjaka,
10. ravnanje travnjaka,
11. zalivanje travnjaka,
12. pothranjivanje travnjaka,
13. pljevljenje travnjaka,
14. zamjena cvijeća.

Mjere njege su potrebne tokom cijele godine, jer samo u tom slučaju zelenilo koje se podiže odgovoriće svrsi zbog koje se i zasniva.

7. IZVORI PODATAKA

1. Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list RCG“ br. 75/18).
2. Zakon o životnoj sredini („Sl. list CG“ br. 52/16).
3. Zakon o zaštiti vazduha („Sl. list Crne Gore“, br 25/10, 43/15).
4. Zakon o vodama („Sl. list RCG“, br. 27/07, i „Službeni list CG“ br. 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 02/17, 80/17 i 84/18);
5. Zakon o upravljanju otpadom („Sl.list Crne Gore“, br. 64/11 i 39/16).
6. Zakon o zaštiti prirode („Sl. list Crne Gore,“ br. 54/16).
7. Zakon o prevozu opasnih materija („Sl. list Crne Gore“, br. 33/14,13/18).
8. Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list Crne Gore“, br. 64/17, 44/18, 63/18 i 11/19).
9. Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini („Sl. list Crne Gore“, br. 28/11, 01/14).
10. Zakon o komunalnim djelatnostima („Sl. list RCG“, br. 55/16, 74/16).
11. Zakon o zaštiti i zdravlju na radu („Sl. list CG” br. 34/14)
12. Uredba o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda („Sl.list Crne Gore“, br. 02/07).
13. Uredba o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u vazduhu iz stacionarnih izvora („Sl. list Crne Gore“, br.10/11).
14. Pravilnik o bližem sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata („Sl.list CG „br. 19/19).
15. Pravilnik o kvalitetu i sanitarno tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda („Sl.list CG“ br.56/19).
16. Uredba o načinu i uslovima skladištenja otpada („Sl. list RCG“, br. 33/13 i 65/15).
17. Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke („Sl. list Crne Gore“, br. 60/11).
18. Pravilnik o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada („Sl. list Crne Gore", br. 50/12)
19. Pravilnik o klasifikaciji i katalogu otpada („Sl. list RCG“, br. 59/13 i 83/16).

20. Pravilnik o načinu i postupku mjerenja emisija iz stacionarnih izvora („Sl. list CG” br. 39/13).
20. Seizmička rejonizacija Crne Gore (V. Radulović, B. Glavatović, M. Arsovski i V. Mihailov, 1982).
21. Odluka o donošenju prostornog plana posebne namjene „Bjelasica i Komovi“
22. Nacionalni park Biogradska Gora Plan upravljanja 2016 – 2020
32. Strateški plan razvoja Opštine Bijelo Polje 2017 – 2021.godine
23. Generalni urbanistički plan Bijelo Polje, izmjene i dopune
24. Lokalni plan zaštite životne sredine Bijelog Polja, 2020-2024
25. Internet: [www googleart](http://www.googleart)
26. <http://www.panacomp.net/nacionalni-park-biogradska-gora-bjelasica/>

PRILOG ZAHTJEVA
ZA ODLUČIVANJE O POTREBI IZRADE ELABORATA ZA PROJEKAT
„FUNKCIONISANJE AUTO SERVISA, NA DIJELU KATASTARSKE PARCELE
BROJ 505 KO NEDAKUSI, OPŠTINA BIJELO POLJE“, NOSIOCA PROJEKTA
„AUTO REFINISH“D.O.O. BIJELO POLJE

Republika Crna Gora
OPŠTINA BIJELO POLJE

-Sekretarijat za urbanizam, stambeno-komunalne poslove i zaštitu životne sredine
Up.br.032-361-04/6-187/1
Bijelo Polje, 14.12.1998.god.

Sekretarijat za urbanizam, stambeno-komunalne poslove i zaštitu životne sredine opštine Bijelo Polje, rješavajući po zahtjevu Mušović Džafera iz Bijelog Polja, na osnovu čl.81. Zakona o izgradnji i finansiranju investicionih objekata /"Sl.list SRCG", br.29/90/, čl. 9,11,12,17,22 i 25. Odluke o izgradnji i rekonstrukciji objekata građana i građansko pravnih lica /"Sl.list RCG", opštinski propisi br. 8/93/, i čl. 192 ZUP-a, d o n o s i:

RJEŠENJE

Odobrava se Mušović Džaferu iz Bijelog Polja, izgradnja poslovnog objekta limarske radnje gabarita 9,00 x 8,5 m P=76,5 m² spratnosti Pr + o na dijelu katastarske parcele br.505 KO Nedakusi, u Nedakusima, po tehničkoj dokumentaciji koju je uradiio PP "Juvel" iz Bijelog Polja, na koju je data urbanistička saglasnost ovog Sekretarijata br. 032-351-04/5-102/1 od 10.03.1998.god.

-Prije početka izgradnje pomenutog objekta, imenovani je dužan zatražiti od nadležnog organa-katastra izlazak službenog lica radi odredjivanja položaja objekta na lokaciji, regulacionu i gradjevinsku liniju, gabarite objekta i kotu poda prizemlja.

- Podnosilac zahtjeva je dužan najkasnije u roku od osam dana prije početka radova pismeno obavijestiti gradjevinsku inspekciju ovog organa o otpočinjanju istih.

-Po završetku objekta, imenovani je dužan podnijeti zahtjev za tehnički pregled ovom Sekretarijatu, u cilju izdavanja upotrebne dozvole.

-Odobrenje za gradjenje prestaje da važi, ako se sa izgradnjom ne otpočne u roku od jedne godine i završe grubi gradjevinski radovi u roku od dvije godine od dana izdavanja odobrenja za izgradnju.

O b r a z l o ž e n j e

Mušović Džafer iz Bijelog Polja, obratio se pismenim zahtjevom Sekretarijatu za urbanizam, stambeno-komunalne poslove i zaštitu životne sredine opštine Bijelo Polje, da mu se odobri izgradnja poslovnog objekta auto limarske radnje gabarita 9,00 x 8,5 m P=76,5 m² spratnosti Pr + o na dijelu katastarske parcele br. 505 KO Nedakusi, u Nedakusima Bijelo Polje.

Uz zahtjev je priložio dokaze:

-dokaz o pravu vlasništva-posjedovni list,
-uvjerenje od Sekretarijata za urbanizam, stambeno-komunalne poslove i zaštitu životne sredine broj 04/1-148/1 od 25.03.1997.god da se pomenuta katastarska parcela nalazi izvan granica GUP-a, B.Polje,
-urbanističko-tehničke uslove i rješenje o lokaciji,
-tehničku dokumentaciju na koju je data urbanistička saglasnost

-sanitarnu, protivpožarnu i elektro saglasnost

- /./.

Taksu za ovo rješenje je uplaćena u smislu Tarifnog broja 16. Odluke o lokalnim administrativnim taksama /"Sl. list RCG"-opštinski propisi, br. 26/95/.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalbu u roku od 15 dana od dana prijema istog, Ministarstvu uređenja prostora - Podgorica, taksirano sa 16,00 dinara taksu, preko ovog organa.

- DOSTAVLJENO:**
- Investitoru,
 - Gradjevinskoj inspekciji,
 - U spise predmeta.

OBRATITI SE
Milonja Dulović

Organ je dužan obavijestiti gradjevinsku inspekciju ovog organa o otpočinjanju radova.
- Po završetku objekta, izmoran je dužan podnijeti zahtjev za tehnički pregled ovom Sekretarijatu, u cilju izdavanja upotrebne dozvole.
- Obavještenje za gradnju prava je važi, ako se za gradnju ne otpočne u roku od jedne godine i završe gradjevinski radovi u roku od dvije godine od dana izdavanja obavještenja sa izdavanjem.

O p r a s i o š e n j e

Organ je dužan obavijestiti gradjevinsku inspekciju ovog organa o otpočinjanju radova.
- Po završetku objekta, izmoran je dužan podnijeti zahtjev za tehnički pregled ovom Sekretarijatu, u cilju izdavanja upotrebne dozvole.
- Obavještenje za gradnju prava je važi, ako se za gradnju ne otpočne u roku od jedne godine i završe gradjevinski radovi u roku od dvije godine od dana izdavanja obavještenja sa izdavanjem.